

În cazul *Observer* și *Guardian* contra Regatului Unit (al Marii Britanii - n.t.)*,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, adoptându-și decizia în Sesiune Plenară în conformitate cu prevederile Articolului 51 din Regulamentul Curții** și având următorul complet de judecată:

dl	R.	Ryssdal, Președinte,
dl	J.	Cremona,
dl	Thör	Vilhjálmsson,
dna	D.	Bindschedler-Robert,
dl	F.	Gölcüklü,
dl	F.	Matscher,
dl	J.	Pinheiro Farinha,
dl	L.-E.	Pettiti,
dl	B.	Walsh,
Sir	Vincent	Evans,
dl	R.	Macdonald,
dl	C.	Russo,
dl	R.	Benhardt,
dl	A.	Spielmann,
dl	J.	Meyer,
dl	N.	Valticos,
dl	S.K.	Martens,
dna	E.	Palm,
dl	I.	Foighel,
dl	R.	Pekkanen,
dl	A.N.	Loizou,
dl	J.M.	Morenilla,
dl	F.	Bigi,
dl	A.	Baka,

precum și dl M.-A. Eissen, Grefier, și dl H. Petzold, Grefier-adjunct,

deliberând în mod privat la 28 iunie și 24 octombrie 1991,

au înaintat următoarea decizie, adoptat la ultima dată menționată:

Remarcile Grefierului

* Cazul este numerotat drept 51/1990/242/313. Primul număr corespunde poziției din lista dosarelor înaintate Curții în anul de referință (cel de-al doilea număr). Ultimele două numere indică la poziționarea cazului în lista dosarelor înaintate Curții din momentul constituirii ei și la lista corespunzătoare a plângerilor către Comisie.

** Regulamentul modificat al Curții a intrat în vigoare la 01 aprilie 1989 și este aplicabil la prezentul caz.

PROCEDURA

1. Cazul a fost transmis Curții la 12 octombrie 1990 de către Comisia Europeană pentru Drepturile Omului („Comisia”) și la 23 noiembrie 1990 de către Guvernul Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord („Guvernul”), în termenul-limită de trei luni prevăzut de Articolul 32 alineat 1 și Articolul 47 (art. 32-1, art. 47) al Convenției pentru Protecția Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale („Convenția”). Dosarul își are originea în plângerea (nr. 13585/88) împotriva Regatului Unit, înregistrată de Comisie în temeiul Articolului 25 (art. 25) la 27 ianuarie 1988 și înaintată de către două companii rezidente în Anglia: *Obsrver Ltd* și *Guardian Newspaper Ltd*, precum și cinci cetățeni britanici: dl Donald Trelford, dl David Leigh, dl Paul Lashmar, dl Peter Preston și dl Richard Norton-Taylor.

Solicitarea Comisiei s-a referit la Articolele 44 și 48 (art. 44, art. 48) și la declarația în care Regatul Unit recunoaște jurisdicția Curții (Articolul 46) (art. 46), precum și la cererea Guvernului în conformitate cu Articolul 48 (art. 48). Obiectul solicitării și plângerii a constat în obținerea deciziei dacă faptele descrise în dosar constituie din partea statului respondent o violare a angajamentelor asumate în temeiul Articolului 10 (art. 10) și, de asemenea, în cazul solicitării - a Articolelor 13 și 14 (art. 13, art. 14) ale Convenției.

2. În răspunsul dat solicitării făcute în concordanță cu Articolul 33 alineat 3 (d) al Regulamentului Curții, reclamantii au declarat că doresc să participe la procedurile corespunzătoare și au desemnat avocații care urmau să-i reprezinte (art. 30 al Regulamentului).

La 15 octombrie 1990, Președintele Curții a decis, în corespundere cu prevederile Articolului 21 alineat 6 al Regulamentului și în interesul administrării eficiente a justiției, că ar trebui constituit o singură Cameră pentru a examina cazul ambilor reclamantii împreună cu cel al *Sunday Times* (nr. 2)*.

Astfel, Camera constituită l-a inclus *ex officio* pe Sir Vincent Evans, judecător ales de naționalitate britanică (Articolul 43 al Convenției) (art. 43), și dl R. Ryssdal, Președintele Curții (Articolul 21 alineat 3(d) al Regulamentului). La 26 octombrie 1990 Președintele a ales în baza tragerii la sorți, în prezența Grefierului, numele altor șapte membri după cum urmează: dl J. Cremona, dna D. Bindschedler-Robert, dl F. Matscher, dl R. Macdonald, dl C. Russo, dl R. Bernhardt și dl R. Pekkanen (Articolul 43 al Convenției** și Articolul 21 alineat 4 al Regulamentului) (art. 43).

Remarcile Grefierului

* Cazul nr. 50/1990/241/312.

** În conformitate cu modificarea în baza Articolului 11 al Protocolului Nr.8 (P8-11), care a intrat în vigoare la 01 ianuarie 1990.

4. Dl Ryssdal și-a asumat funcția de Președinte al Camerei (Articolul 21 alineat 5 al Regulamentului) și, prin intermediul Grefierului, a consultat Agentul Guvernamental, delegatul Comisiei și reprezentanții reclamanților referitor la necesitatea procedurii scrise (Articolul 37 alineat 1 al Regulamentului) și privitor la data deschiderii procedurii verbale (Articolul 38 al Regulamentului).

În conformitate cu ordinele și indicațiile Președintelui, Grefierul a recepționat la 15 aprilie 1991 memoriile reclamanților și, la 18 aprilie 1991, cele ale Guvernului. Prin scrisoarea sa din 31 mai 1991 Secretarul Comisiei l-a informat pe Grefier că delegatul Comisiei va prezenta observațiile sale în cadrul audierilor.

5. La 21 martie 1991 Camera decide, în conformitate cu prevederile Articolului 51 al Regulamentului a extinde jurisdicția acesteia în favoarea Plenei Curții.

6. La 25 martie Președintele a mandatat, în baza Articolului 37 al Regulamentului și făcând trimitere la „Articolul 19” (Centrul Internațional împotriva Cenzurii), să expedieze comentarii scrise pe marginea aspectelor specifice, oglindite în dosar. El a considerat că data de 15 mai 1991 ar fi data-limită pentru recepționarea comentariilor respective, deși, de fapt, ele au fost recepționate către data indicată.

7. La indicația Președintelui, audierile acestuia și celui al lui *Sunday Times* (nr. 2) cazuri s-au desfășurat în public în incinta sediului Drepturilor Omului la Strasbourg, la 25 iunie 1991. Curtea a organizat și o reuniune preparatorie înainte de audieri.

Au apărut în fața Curții:

(a) pentru Guvern

dna	A. Glover,	consilier juridic, MAE,	Agent
dl	N. Bratza,	avocat,	
dl	P. Havers,	avocat,	Consiliu
dna	S. Evans,	MAI,	
dl	D. Brummell,	avocat al trezoreriei,	Consilieri;

(b) pentru Comisie

dl	E. Busuttil,	Delegat;
----	--------------	----------

(c) pentru reclamanți în cazul de față

dl	D. Browne,	avocat,	Consiliu,
dna	J. McDermott,		Avocat reprezentant

(d) pentru reclamanții în dosarul *Sunday Times* (nr.2)

dna	A. Lester,	avocat	
dl	D. Pannick,	avocat	Consiliu
dl	M. Kramer,		
dl	K. Rimmel,		Avocat reprezentant
dl	A. Whitaker,	Manager juridic, Times Newspapers Ltd.,	Consilier

Curtea a audiat adresarea dlui Bratza pentru Guvern, dlui Busuttil pentru Comisie și dlor Browne și Lester pentru reclamanți, precum și răspunsurile la întrebările formulate de către Președintele Curții.

8. Reclamanții au completat un set de documente cu ocazia audierilor.

La 23 iulie, 5 august și 2 septembrie 1991 respectiv, Grefierul a recepționat particularități suplimentare la plângerea reclamantilor în baza Articolului 50 (art. 50) al Convenției, observațiile Guvernului referitor la plângerea examinată, precum și răspunsul reclamantilor la observațiile Guvernului. Prin scrisoarea din 17 septembrie, Secretarul-adjunct al Comisiei l-a informat pe Grefier că delegatul Comisiei a lăsat examinarea acestui caz la discreția Curții.

ÎN CEEA CE PRIVEȘTE FAPTELE

I. Introducere

A. Reclamanții

9. Reclamanții în acest caz (în continuare - „O.G.”) sunt (a) *The Observer* Ltd, proprietarii și editorii săptămânalului duminical național al Regatului Unit *Observer*, dl Donald Treford, editorul săptămânalului, și dl David Leigh și dl Paul Lashmar, doi dintre reporterii; și (b) *Guardian Newspaper* Ltd, proprietarii și editorii cotidianului național *The Guardian*, dl Peter Preston, editorul cotidianului, și dl Richard Norton-Taylor, unul dintre reporterii. Ei au atacat deciziile curților engleze de a interzice provizoriu publicarea fragmentelor din cartea *Spycatcher* (Vânător de spioni - n.t.) și a informației obținute de la autor, dl Peter Wright.

B. Interdicțiile provizorii

10. În litigiul unde reclamantul în proces civil solicita interdicție permanentă împotriva reclamantului, curțile engleze au avut discreția să ofere reclamantului o „interdicție provizorie” (restricție temporară pentru definitivarea disputei la un proces ulterior) care a fost luată pentru a proteja în regim interimar poziția reclamantului. În acest context, reclamantul ar fi trebuit în mod normal să fie conștient de faptul că va urma să achite anumite daune către reclamat, în cazul în care ultimul va reuși la proces.

Principiile în baza cărora o astfel de interdicție va fi oferită - la care s-au făcut referințe și la examinarea prezentului dosar - au fost constituite în cazul *American Cyanamid Co. contra Ethicon Ltd* (/1975/ Cazul nr.396 al Curții de Apel) și pot fi succint descrise în modul următor.

(a) Nu este pentru Curte la nivelul interlocutor să urmărească determinarea aspectelor disputei în baza faptelor, sau să decidă subiectele legale dificile, care tind spre o considerare matură și argumentare detaliată.

(b) Cu toate că materialele prezentate la acea etapă instanței au eșuat în demonstrarea faptului că reclamantul are unele șanse reale de succes în solicitarea interdicției permanente, curtea urma să ia în considerație, în contextul circumstanțelor particulare ale cazului, dacă balanța argumentelor convenționale se înclină spre oferirea sau respingerea solicitării reclamantului.

(c) Dacă prejudiciile ar putea fi un remediu adecvat pentru reclamant în cazul succesului lui la proces, nici o interdicție provizorie nu ar fi trebuit decisă în mod normal. Dacă, pe de altă parte, prejudiciile nu ar fi constituit un remediu adecvat pentru reclamant, dar l-ar fi compensat pe reclamat în condițiile asumate de reclamant în cazul succesului la proces al reclamantului, atunci nu ar fi existat motive de refuz al unei interdicții provizorii.

(d) Există dubii referitor la modul de adecvare a remediilor respective, valabile pentru una dintre părți, sau ambele, ceea ce va conduce inevitabil la ridicarea anumitor semne de întrebare vizavi de balanța acceptabilă.

(e) Apariția altor factori pot favoriza înclinarea balanței spre o decizie sau alta, însă este de datoria instanței să abordeze cu maximă prudență acțiuni, orientate spre menținerea status quo-ului.

C. *Spycatcher* (Vânătorul de spioni - n.t.)

11. Dl Peter Wright a fost angajat al guvernului britanic în calitate de membru superior al Serviciului britanic de Securitate (MI5) din 1955 până 1976, când a demisionat. Ulterior, fără a avea permisiunea foștilor săi angajatori, și-a scris memoriile, intitulată *Spycatcher*, și a aranjat editarea lor în Australia, unde deja locuia. Cartea făcea referință la organizarea operațională, metodele de lucru și personalul MI5 și includea, totodată, un număr de acțiuni conștient ilegale ale serviciilor de securitate. Printre altele, el afirma că MI5 a condus acțiuni ilegale, orientate spre subminarea în perioada 1974-1979 a guvernului laburist, spărgând și „infectând” cu instalații de ascultare ambasadatele statelor aliate și inamice; planificând și participând la alte activități ilegale și sub acoperire atât acasă, cât și în afară, iar Sir Roger Hollis, care a condus MI5 în ultima perioadă de lucru a autorului, a fost agent sovietic.

12. O parte din materialele *Spycatcher* au fost deja publicate într-o serie de cărți despre serviciul de securitate, scrise de dl Chapman Pincher. Mai mult decât atât, în iulie 1984 dl Wright a dat un lung interviu Televiziunii Granada (companie independentă de televiziune, operațională în Regatul Unit) despre activitatea serviciilor și programul a fost difuzat în reluare în decembrie 1986. Alte cărți și alte programe de televiziune despre activitatea și secretele serviciului au fost produse în același timp, dar guvernul a reacționat doar cu acțiuni neînsemnate vizavi de autori sau media.

D. Instituțiile de judicare din Australia

13. În septembrie 1985 Procurorul General al Angliei și Țării Galilor („Procuror General”) a cerut din numele Guvernului Regatului Unit de la Secția Judiciară a Curții Supreme din New South Wales, Australia, să împiedice

publicarea *Spycatcher* și oricăror informații derivate din activitatea dlui Wright pentru Serviciul de Securitate. Cererea nu a fost bazată pe secrete oficiale, ci pe faptul că divulgarea unor astfel de informații constituie o violare a obligației lui de a păstra confidențialitatea în temeiul condițiilor de angajare. La 17 septembrie el și editorii lui, Heinemann Publishers Australia Pty Ltd, s-au obligat să nu publice informațiile respective pe durata examinării cererii respective.

În conformitate cu procedura australiană, Guvernul a obiectat împotriva cărții pe fond, refuzând să indice care anume capitole ale cărții provoacă nemulțumiri și periclitează securitatea națională.

II. Procedurile judiciare din Anglia și evenimentele în conexiune cu desfășurarea acestora

A. Articolele din *The Observer* și *The Guardian* și asigurarea învinuirilor

14. În timp ce urmărirea din Australia era încă pe rol, duminică pe 22 și luni pe 23 iunie 1986 apar pe paginile interioare ale *Observer* și respectiv *Guardian* scurte articole, informând despre procesul din Australia și oferind detalii despre unele conținuturi ale manuscrisului *Spycatcher*. Aceste două ziare au condus de ceva timp o campanie pentru o investigație independentă a activității Serviciului de Securitate. Detaliile oferite includeau acuzații privind activitatea criminală și neconstituțională a unei părți a ofițerilor MI5:

- (a) MI5 a „ascultat” toate conferințele diplomatice de la Lancaster House din Londra pe parcursul anilor 1950 și 1960, precum și negocierile de independență din Zimbabwe în 1979;
- (b) MI5 a „ascultat” diplomați din Franța, Germania, Grecia și Indonezia, precum și camera din hotel a dlui Hrușciiov pe parcursul vizitei lui în Britania în anii 50, nemaivorbind despre activitatea „de rutină” în spargere și montare a instalațiilor de ascultare (incluzând intrări în consulatele sovietice de peste hotare);
- (c) MI5 a complotat fără succes pentru asasinarea Președintelui Nasser al Egiptului în perioada crizei din Suez;
- (d) MI5 a complotat împotriva lui Harold Wilson în timpul exercitării mandatului de premier 1974-1976;
- (e) MI5 (contrar mandatului) a reorientat resursele sale pentru investigarea grupărilor britanice de stânga.

Articolele din *Observer* și *Guardian*, care au fost scrise de dl Leigh și dl Lashmar și respectiv de dl Norton-Taylor, au fost bazate pe investigațiile și cercetările acestor jurnaliști din surse confidențiale și nu din comunicatele de presă, valabile internațional, sau materiale similare. Totodată, o bună parte din informația publicată în articole a fost deja dată publicității altundeva (vezi alineatul 12 de mai sus). Curțile engleze au decis în mod subsecvent că, potrivit balanței probatorii, sursele jurnaliștilor trebuie să vină din oficiile editorilor cărții *Spycatcher* sau din acțiunile avocaților reprezentativi ce activează pentru ei și autor (vezi decizia din 21 decembrie 1987 în cazul dlui judecătorul Scott; alineatul 40 mai jos).

15. Procurorul General a înaintat urmărirea pentru încălcarea confidențialității la Curtea Supremă de Justiție a Angliei și Țării Galilor împotriva O.G., solicitând interdicția permanentă pentru publicarea materialului *Spycatcher*. El și-a bazat cererea pe principiul că informația din memorii a fost confidențială și că a treia parte va intra în posesia informației, cunoscând că își are originea din violarea confidențialității deținută în baza serviciului atât al confidentului original, cât și al confidantului original. Pentru Procurorul General ar fi fost un remediu insuficient și inadecvat o despăgubire a prejudiciilor aduse, ci doar interdicția deplină putând satisface scopurile sale.

16. Temeiul evident al cererii Procurorului General l-au constituit două declarații sub jurământ ale lui Sir Robert Armstrong, Secretarul Cabinetului britanic, în audierile din Australia de la 9 și 27 septembrie 1985. Astfel, el a declarat printre altele că publicarea oricărei narații, bazate pe informațiile deținute de dl Wright, în calitatea lui de membru al Serviciului de Securitate, vor cauza prejudicii imense, atât pentru Serviciu însuși și ofițerilor lui, cât și altor persoane identificate, acestea putând fi lejer recunoscute prin prisma eventualelor dezvăluiri. Acest lucru ar submina și încrederea statelor sateliți, altor organizații și persoane în Serviciul de Securitate și ar crea un risc pentru ca alți angajați, sau foști angajați ai serviciului, să fie tentați a publica informații similare.

17. La 27 iunie 1986 decizia de interdicție provizorie a fost oferită Procurorului General, interzicând orice publicare a subiectului din cazul cercetat până la examinarea lui definitivă. La examinarea din 11 iulie a recursului înaintat de O.G., judecătorul Millett a decis ca această interdicție să rămână în vigoare, dar cu diverse modificări. Reclamaților li s-a oferit permisiunea recursului timp de 24 ore.

18. Temeiurile pentru decizia judecătorului Millett pot fi sumar descrise în modul următor.

- (a) Dezvăluirea de către dl Wright a informației obținute în calitate de membru al Serviciului de Securitate ar fi constituit o violare a obligațiilor sale funcționale de confidențialitate.
- (b) O.G. doreau să fie liberi în publicarea informațiilor derivate direct sau indirect de la dl Wright și dezvăluirea activității ilegale a unei părți a Serviciului de Securitate, indiferent dacă a fost sau nu anterior publicată.
- (c) Prioritate absolută a constituit-o dreptul la prevenirea dezvăluirii informației confidențiale în raport cu dreptul la libertatea exprimării.

(d) În soluționarea, precum în cazul prezent, a conflictului dintre interesul public în prevenire și interesul public în dezvăluirea acestei informații, Curtea trebuia să ia în considerație toate considerațiile relevante, inclusiv faptul că acesta a fost o examinare intermediară și nu un proces al acțiunii, că interdicția urmărită la această etapă a fost doar una provizorie, iar respingerea interdicției ar fi putut cauza prejudicii ireparabile și depravarea efectivă a Procurorului General din drepturile sale. În asemenea circumstanțe, conflictul trebuia să fie soluționat în favoarea reclamantului, cu atât mai mult cu cât instanța a fost satisfăcută de faptul că apăra cu seriozitate interesele publice ce puteau fi aduse în fața curții: un exemplu ar putea servi dacă publicarea acestor acte ilegale ale securității, dezvăluirea cărora era cerută de interesul public. Acest fapt ar fi putut prezentat mai degrabă ca o excepție a principiilor American Cyanamid (vezi alineatul 10 de mai sus) sau aplicarea lor în circumstanțe specifice unde interesul public ar fi fost invocat de către ambele părți.

(e) Obiecția esențială a Procurorului General a fost nu asupra dezvăluirii acuzațiilor vizavi de Serviciul de Securitate, ci vizavi de faptul că aceste acuzații au fost făcute de către un fost angajat al serviciului, fiind în particular acea parte pe care O.G. doreau s-o publice. Au fost prezentate evidențe credibile (în contextul declarațiilor făcute de Sir Robert Armstrong; vezi alineatul 16 de mai sus) potrivit cărora invocarea confidențialității este vitală pentru funcționarea Serviciului de Securitate și că permisiunea violării obligațiilor funcționale ale fostului angajat va fi eronată, cu consecințe ce ar periclita siguranța națională, dacă ofițeri de rang superior ar afla că pot divulga nepedepsit cunoștințele lor din momentul angajării lor la securitate. Totodată, fiabilitatea acestui element urma a fi examinat și la procesul final, iar refuzul interdicției provizorii ar fi permis în mod indirect publicarea informației și depravarea definitivă a Procurorului General a dreptului lui în acest proces. Ținând cont, printre altele, că presupusele acțiuni ilegale s-au desfășurat cu ceva timp în urmă, nu existau indicii clare asupra necesității publicării imediate a informației respective, ci după expirarea procesului.

La anumite etape ale procesului atât Curtea de Apel (vezi alineatul 19 și 34 de mai jos), cât și toți membrii Comitetului Apelativ al Camerei Lorzilor (vezi alineatele 35-36 mai jos) au recunoscut drept justificată decizia judecătorului Millett referitor la interdicția provizorie.

19. La 25 iulie 1986 Curtea de Apel a respins recursul O.G. și a menținut în vigoare interdicția provizorie cu modificări nesemnificative. Astfel, s-au făcut referințe la principiile American Cyanamid (vezi alineatul 10 de mai sus) și s-a considerat că judecătorul Millett nu a interpretat eronat faptele și nu a luat decizia, bazându-se pe un temei fals. Curtea de Apel a refuzat trimiterea cazului pentru examinare la Camera Lorzilor, recunoscând dosarul drept apt pentru o examinare rapidă.

Conform modificărilor operate de Curtea de Apel, interdicția („interdicția Millett”) interzice O.G. până la examinarea finală a cazului sau alte indicații următoarele:

„1. dezvăluirea sau publicarea, sau instigarea, sau permisiunea de a fi dezvăluite sau publicate de către oricare altă persoană a oricărei informații obținute de către Peter Maurice Wright în capacitatea lui de membru al Serviciului britanic de Securitate și despre care cunosc sau au motive serioase de a considera că au fost obținute, direct sau indirect, de la Peter Maurice Wright;

2. atribuirea în oricare dezvăluire sau publicare făcute de ei pentru oricare persoană a oricărei informații referitoare la Serviciul britanic de Securitate dlui Peter Maurice Wright, indiferent de nume sau altceva.”

Decizia conținea următoarele prevederi:

„1. prezenta decizie nu interzice direct cotațiile atribuțiilor oferite lui Peter Maurice Wright prin lucrările publicate deja de către dl Chapman Pincher, sau prin programul sau programele difuzate de Televiziunea Granada;

2. nu se consideră violare a prezentei decizii dezvăluirea sau publicarea oricărui material, prezentat în fața Curții Supreme a New South Wales, Australia, cu excepția interdicției judecătorului care examinează cazul sau după decizia finală în procesul nr. 4382 din 1985.

3. nu se consideră violare a prezentei decizii raportarea corectă și exactă a procesului în (a) fața Camerei Parlamentului Regatului Unit, ai cărui publicație este acceptată de către Cameră; sau (b) o ședință publică a instanței britanice.”

20. La 6 noiembrie 1986 Comitetul Apelativ al Camerei Lorzilor a decis rămânerea în vigoare a hotărârii Curții de Apel. Recursul a fost respins în conformitate cu decizia Camerei Lorzilor din 30 iulie 1987 (vezi alin. 35-36 mai jos).

B. Decizia primei instanțe din Australia

21. Examinarea cererii guvernamentale în Australia (vezi alin. 13 mai sus) a avut loc în noiembrie și decembrie 1986. Procedurile au fost detaliat descrise atât în Regatul Unit, cât și pretutindeni. În decizia adoptată la 13 martie 1987, judecătorul Powell a respins acțiunea Procurorului General împotriva dlui Wright și editorii lui, considerând că majoritatea informațiilor cuprinse în Spycatcher nu mai este de natură confidențială și că publicarea acestora nu va fi în detrimentul Serviciului de Securitate. Interdicția pentru publicare a fost ridicată prin decizia instanței.

Procurorul General a prezentat un recurs; după audierile din cadrul Curții de Apel din New South Wales din săptămâna de 27 iulie 1987, decizia a fost revocată. Reclamațiilor li s-a reiterat interdicția la publicare pe durata examinarea cazului.

C. Alte acțiuni referitoare la Spycatcher; cazul *The Independent*

22. La 7 aprilie 1987 un considerabil sumar al acuzațiilor din Spycatcher a fost publicat, bazându-se pe o copie a manuscrisului, de către cotidianul național al Regatului Unit *The Independent*. Ulterior, în aceeași zi au apărut referințe la sumarul respectiv în *The London Evening Standards* și în *London Daily News*.

În ziua imediat următoare, Procurorul General a acționat la Oficiului Regal al Curții Supreme împotriva editorilor și directorilor acestor trei cotidiane pentru ultraj al instanței judiciare ce a condus la interferența cu sau prejudicierea administrării justiției. Adresarea a fost satisfăcută la 29 aprilie. În acest dosar (în continuare „cazul Independent”) procurorul General nu a acționat - deoarece era încorsetat de confidențialitatea acțiunii contra O.G. – în calitate de reprezentant al Guvernului, ci independent în capacitatea lui de „gardian al intereselor publice în exercitarea administrării justiției”.

Referințe și reportaje similare cu cele din 27 aprilie au apărut pe 29 aprilie și în Australia în edițiile *The Melbourne Age* și *The Canberra Times*, iar pe 3 mai în Statele Unite ale Americii - *The Washington Post*.

23. La 29 aprilie 1987 O.G. au solicitat ridicarea interdicției Millett (vezi alin. 19 mai sus) în baza faptului că de la momentul impunerii acesteia au avut loc schimbări considerabile de circumstanțe. Ei s-au referit la ceea ce a apărut în contextul examinării cazului din Australia și la articolele publicate în Regatul Unit pe 27 aprilie.

Vicecancelarul, Sir Nicolas Browne-Wilkinson, a început audierile la 7 mai, dar le-a suspendat până la determinarea capului de acuzare din cazul Independent (vezi alin. 22 mai sus), prin care el considera că ar putea fi mult mai complex, reieșind din faptul că „publicarea făcută în cunoștință de existența interdicției provizorii, impuse unei alte părți, și dacă ar fi fost făcută de acea altă parte, ar fi constituit un act criminal în adresa instanței, fiind o interferență în procesul judiciar în raport cu interdicția amintită”. La 11 mai, în răspunsul său la invitația Vicecancelarului, Procurorul General a cerut examinarea cazului Independent la Curtea Supremă și Vicecancelarul a ordonat demararea examinării cazului pe fond.

24. La 14 mai 1987, Viking Penguin Incorporated, care a preluat drepturile de publicare de la editorul australian al dlui Wright, și-a anunțat intenția de a edita Spycatcher în Statele Unite ale Americii.

25. La 2 iunie 1987, Vicecancelarul a decis, în procesul examinării pe fond a dosarului în cazul Independent, că articolele publicate la 27 aprilie 1987 (vezi alin. 22 mai sus) nu pot fi, în materie juridică, motiv pentru urmărire în instanță deoarece ele nu intră expres sub incidența interdicției Millett. Prin urmare, cele trei cotidiane și autorii articolelor nu constituie parte la interdicția respectivă și nu au violat în nici un fel interdicția Millett. Procurorul General a înaintat un recurs.

26. La 15 iunie 1987 O.G., referindu-se la publicarea prevăzută a cărții în Statele Unite, au apelat pentru audieri în vederea suspendării interdicției Millett reiterate (vezi alin. 23 mai sus). Solicitarea, din păcate, a rămas fără satisfacție în temeiul recursului înaintat de Procurorul General în cazul Independent, audierile căruia urmau să înceapă la 22 iunie.

D. *The Sunday Times* publică cartea în fascimile

27. La 12 iulie 1987 săptămânalul național duminical al Regatului Unit *The Sunday Times*, care a obținut dreptul exclusiv pentru publicarea în fascimile a cărții pe teritoriul britanic de la editorii australieni ai dlui Wright și a intrat în posesia copiei manuscrisului de la Viking Penguin Incorporated din Statele Unite, a tipărit în ultima sa ediție, pentru a evita riscul unei eventuale acțiuni judiciare, o primă compilație a extraselor din Spycatcher. Săptămânalul a explicat că acest eveniment a fost planificat să coincidă cu scoaterea cărții de sub tipar în Statele Unite, prevăzută pentru 14 iulie.

La 13 iulie, Procurorul General a cerut urmărirea în instanță a Times Newspaper Ltd, editorul *The Sunday Times* și dl Andrew Neil, directorul săptămânalului (în continuare „S.T.”), în temeiul faptului că ziarul a desconsiderat prevederile interdicției Millett.

E. Publicarea Spycatcher în Statele Unite ale Americii

28. La 14 iulie 1987 Viking Penguin Incorporated a scos de sub tipar Spycatcher în Statele Unite ale Americii; câteva copii au fost puse, de fapt, în vânzare în ziua precedentă. Cartea a avut un succes imediat. Guvernul britanic, fiind informat despre insuccesul indubitabil al unei eventuale tentative de interdicție a publicării cărții respective în Statele Unite, nu a întreprins careva acțiuni în acest sens nici în acea țară și nici în Canada, unde cartea la fel a avut un mare succes.

29. Un număr substanțial de exemplare ale cărții au fost aduse în Regatul Unit, în special de cetățeni britanici care le-au procurat pe parcursul aflării lor în Statele Unite, sau care le-au achiziționat prin telefon sau poștă de la librăriile americane. Numerele de telefon și adresele poștale ale astfel de librării, disponibile să expedieze cărțile comandate în Regatul Unit, au fost puternic mediatizate în țară. Nici o acțiune care ar împiedica acest proces nu a fost întreprinsă de Guvernul britanic, care își formase opinia că, deși stoparea acestui proces îi sta în puteri, totuși, ar fi fost puțin eficient. Totodată, el a întreprins unii pași în vederea interzicerii vânzării cărții în librăriile britanice sau bibliotecile publice.

F. Rezultatul cazului Independent

30. La 15 iulie 1987 Curtea de Apel a anunțat că va reexamina decizia Vicecancelarului în cazul Independent (vezi alin. 25 mai sus). Motivele acestui anunț, care au fost desconsiderate la 17 iulie, se bazau în special pe următoarele: scopul interdicției Millett a constat în menținerea confidențialității materialului din Spycatcher până la examinarea finală a dosarului O.G.; în ceea ce privește The Independent, The London Evening Standard și London Daily News, acestea ar fi putut, din punct de vedere juridic, să constituie o cauză criminală în curte deoarece publicarea acelor articole ar fi condus la distrugerea confidențialității și, implicit, la interferența cu administrarea justiției. Curtea de Apel a remis cazul la Curtea Supremă spre a determina dacă aceste trei ziare au acționat cu intenția specifică de interferență (secțiunea 2(3) și 6(c) din Critica Actelor Curtii 1989).

31. Curtea de Apel le-a refuzat reclamațiilor recursul către Camera Lorzilor, iar ei nu au căutat să sensibilizeze Camera în autosesizare. Nu au apelat nici la Curtea Supremă pentru modificarea interdicției Millett. Rezultatul deciziei Curtii de Apel l-a constituit faptul că această interdicție are caracter efectiv pentru toată media britanică, inclusiv The Sunday Times.

G. Rezultatul examinării pe fond a cazului Observer, Guardian și Sunday Times; menținerea interdicției Millett

32. S.T. a declarat foarte limpede că, indiferent de restricțiile legale impuse, va publica și cel de-al doilea fascimil din Spycatcher la 19 iulie 1987. Pe 16 iulie Procurorul General a solicitat instanței impunerea abținerii S.T. de la publicarea altor fascimile, susținând că editarea lor va constitui o sfidare a curții prin efectul combinat al interdicției Millett și deciziei în cazul Independent (vezi alin. 30 mai sus).

În aceeași zi, Vicecancelarul a decis interdicția temporară pentru publicarea de către S.T. a fascimililor cărții Spycatcher până la 21 iulie 1987. S-a convenit că pe 20 iulie el va examina cererea O.G. pentru suspendarea interdicției Millett (vezi alin. 26 mai sus) și, deoarece acest subiect implică direct și S.T., ultimul avea dreptul să fie audiat în contextul general. S-a convenit, de asemenea, că va fi audiată și cererea Procurorului General pentru interdicția împotriva S.T. care, în cazul în care ar fi fost ridicată interdicția Millett pentru O.G., aceasta măsură ar ieși de pe rol în general.

33. Audiind argumentele expuse la 20 și 22 iulie 1987, Vicecancelarul a decis în data ultim-indicată ridicarea interdicției Millett și respingerea atacului împotriva S.T.

Motivele Vicecancelarului pot fi descrise succint după cum urmează.

(a) A avut loc o serioasă modificare a circumstanțelor, în special după publicarea cărții în Statele Unite (vezi alin. 28-29 mai sus), fapt ce ar fi fost luat în considerație dacă se revenea asupra necesității menținerii interdicției în noile circumstanțe.

(b) Luând în considerație cazuistica, precum și circumstanțele actuale, era de așteptat ca Procurorul General să ceară menținerea interdicției, având argumente solide în acest context împotriva O.G. în cadrul unui proces final; totodată, principiile ordinare ale American Cyanamid (vezi alin. 10 mai sus) nu ar fi condus la succes.

(c) Din moment ce satisfacerea daunelor nu ar fi fost un remediu satisfăcător pentru Procurorul General și nu ar constitui o compensare pentru ziare, urma să fie determinată balanța de interese; menținerea confidențialității trebuie să prevaleze atât timp cât nu există un interes public expres vizavi de informația respectivă.

(d) Factorii care sunt în favoarea menținerii interdicției sunt: examinarea cazului a fost doar pe fond; nu au fost prezentate noi date relevante sau urgente despre acuzațiile aduse de dl Wright; interdicția ar fi afectat întreaga media britanică ceea ce nu ar ridica acuzații de discriminare; interdicția de publicare era încă în vigoare în Australia; ridicarea interdicției ar putea crea impresia că instanțele nu au suficientă putere pentru a menține confidențialitatea; menținerea interdicției i-ar fi descurajat pe alții să repete exemplul dlui Wright.

(e) Factorii care sunt în defavoarea interdicției sunt: publicarea cărții în Statele Unite a distrus o bună parte a argumentelor invocate de Procurorul General; publicațiile din presă, în special cele referitoare la acțiunile ilegale ale serviciilor publice, nu trebuiau împiedicate; curțile ar fi căzut într-o capcană ce ar demonstra că deciziile luate nu-și ating scopurile.

(f) Dosarul a fost examinat suficient de echilibrat, dar cu o anumită ezitare, balanțând în favoarea ridicării interdicției.

Procurorul General a atacat imediat prin recurs decizia Vicecancelarului, solicitând interdicția împotriva O.G., dar nu și împotriva S.T. (vezi alin. 32 mai sus).

34. În decizia sa din 24 iulie 1987 Curtea de Apel a susținut că:

(a) Vicecancelarul și-a argumentat decizia prin referințe la multiple acte normative, ceea ce permite focalizarea Curtii de Apel asupra unor anumite prevederi legale, fapt ce-i dă dreptul să-și asume propria responsabilitate și discreție;

(b) În contextul publicării în America a cărții Spycatcher, nu mai exista teme pentru continuarea interdicției Millett în forma sa inițială;

(c) Exista, totodată, oportunitatea menținerii acestei interdicții în ceea ce privește compartimentelor ce se referă la activitatea profesională a dlui Wright sau a unor declarații ale lui, sau atribuite lui, dar a permite publicarea „sumară într-o formă foarte generală” a acuzațiilor lui.

Membrii Curții de Apel au considerat că menținerea interdicției ar: servi la restabilirea încrederii în Serviciul de Securitate prin demonstrarea că memoriile nu trebuie să fie publicate fără autorizare (Sir John Donaldson); servește la protejarea drepturilor Procurorului General până la verdictul final (Lordul Justice Ralph Gibson); sau completarea funcțiilor curții de a preveni distribuirea materialelor, scrise sub angajamentul confidențialității (Lord Justice Russell).

Curtea de Apel a decis deliberativ să permită părților implicate să apeleze la Camera Lorzilor.

35. În urma audierilor argumentelor de la 27 până 29 iulie 1987 (în care o parte considerabilă venea în sprijinul soluției de compromis a Curții de Apel), Comitetul Apelativ al Camerei Lorzilor a decis pe 30 iulie, întrunind majoritatea de trei (Lordul Brandon de Oakbrook, Lordul Templeman și Lordul Ackner) contra doi (Lordul Bridge de Harwich - numit recent Președinte al Comisiei de Securitate - și Lordul Oliver de Aylmerton), că interdicția Millett ar trebui să fie menținută. De fapt, aceasta a fost în vigoare până la examinarea definitivă a procesului din 23 noiembrie 1987 (vezi alin. 39 mai jos).

Majoritatea a decis, de asemenea, că scopul interdicției ar trebui extins până la suspendarea permisiunii anterioare de a edita relatări despre procesul din Australia (vezi alin. 19 mai sus), în condițiile în care edițiile engleze vor recurge la reproducerea capitolelor din Spycatcher, vociferate public la procesul deschis respectiv. În cazul în care se va întâmpla așa ceva, această suspendare, potrivit guvernului, nu va avea incidențe practice în situația relatărilor simple despre procesul din Australia.

36. Membrii Comitetului Apelativ și-au prezentat în scris considerațiile la 13 august 1987; acestea pot fi descrise sumar după cum urmează:

(a) Lordul Brandon of Oakbrook

(i) Obiectul acțiunilor Procurorului General împotriva O.G. a fost protecția importantelor interese publice, în special menținerea, pe cât posibil, a secretelor Serviciului de Securitate; precum a fost recunoscut în Articolul 10, alin. 2 (art.10-2) a Convenției, dreptul la libertatea expresiei a fost subiectul unor excepții concrete, incluzând protecția securității naționale.

(ii) Interdicțiile în cauză au fost doar provizorii, fiind constituite pentru a închide cercul până la proces, iar continuarea lor nu a anticipat decizia, ce urma să fie făcută la proces, la solicitarea interdicției finale.

(iii) Opinia, luată în considerație de către instanțele inferioare, înainte de publicarea americană, potrivit căreia Procurorul General a avut un caz puternic argumentabil pentru obținerea interdicției finale la proces, nu a fost realmente examinată.

(iv) Publicarea în statele Unite a subminat acel caz, dar a rămas valabil; nu a fost limpede unde, în materie de drept, acea publicare a cauzat violarea datoriei ziarelor de a nu descoperi secretele. Totodată, partea leului a prejudiciilor potențiale, invocate de către Sir Robert Armstrong (vezi alin. 16 mai sus), a fost deja făcut. Curtea putea să fie încă în stare să întreprindă acțiuni utile în vederea reducerii riscului prejudiciilor similare pe viitor din partea altor angajați ai Serviciului de Securitate. Acest risc era atât de serios, încât instanțele trebuiau să facă tot posibilul pentru a-l minimaliza.

(v) Singura cale pentru determinarea justă a cazului, intentat de Procurorul General, și menținerii balanței adecvate dintre interesele publice implicate constituia desfășurarea unui proces consistent, în cadrul căruia evidențele ar fi fost evaluate și supuse examinării încrucișate.

(vi) Suspendarea imediată a interdicției ar fi distrus în totalitate argumentele Procurorului General încă la etapa intermediară, lipsindu-l de posibilitatea de a le susține în cadrul unui proces fiabil.

(vii) Continuarea interdicțiilor până la procesul propriu-zis ar fi condus, chiar dacă obiecțiile Procurorului General ar fi fost respinse, mai mult la anularea și nu prevenirea dreptului ziarelor de a publica informația care, mai mult decât atât, se referă la evenimentele desfășurate mulți ani în urmă.

(viii) În interesul suprem al justiției, calea care poate rezulta doar într-un prejudiciu temporar și în nici un caz în unul irevocabil în interesul ziarelor a fost mai preferată decât una care ar rezulta într-un prejudiciu permanent și irevocabil în interesul Procurorului General.

(b) Lordul Templeman (care a susținut observațiile lorzilor Brandon și Ackner)

(i) Acțiunea implica un conflict dintre dreptul poporului de a fi protejat de către Serviciul de Securitate și dreptul său de a se furniza informații complete de către presă. Prin urmare, acest lucru implică considerațiunile Convenției, întrebarea constând în faptul unde a avut loc interferența, provocată de către interdicție la 30 iulie 1987, într-o societate democratică din perspectiva prevederii sau prevederilor Articolului 10, alineat 2 (art. 10-2).

(ii) Din perspectiva Convenției, restricțiile au fost necesare în interesul securității naționale, pentru protejarea reputației sau drepturilor altora, pentru prevenirea dezvăluirii informației, obținute în condiții confidențiale, și menținerea autorității judiciare. Restricțiile preveneau prejudicierea imaginii Serviciului de Securitate, în special prin modalitatea difuzării în masă atât în prezent, cât și pe viitor, sau provocării unor acuzații la adresa membrilor săi, cărora aceștia nu pot răspunde. Suspendarea interdicțiilor ar fi însemnat capitularea pentru presă a autorității deciziilor, adoptate de instanțe și orientate spre protecția confidențialității informațiilor, obținute de către membrii Serviciului.

(c) Lordul Ackner (care a căzut de acord cu observațiile Lordului Templeman)

(i) A fost acceptat cu unanimitate de către toți membrii Comitetului Apelativ că: Procurorul General a dispus de motive întemeiate pentru interdicție permanentă; prejudiciile nu ar fi valorat nimic pentru Coroană care, în cazul în care interdicția Millet nu ar fi continuat, ar fi pierdut definitiv perspectiva obținerii unei interdicții permanente la proces; continuarea interdicției Millet nu a constituit un soi de „încluiere finală” a presei care, în condițiile unui succes la proces, ar fi fost aptă să publice materialul ce nu avea urgență prezentă; a fost un real interes public, care solicita protecție în contextul funcționării eficiente a Serviciului de Securitate și extins, deși nu în detrimentul ziarelor, până la descurajarea utilizării pieței Marii Britanii pentru dezvăluirea neautorizată a memoriilor ofițerilor Serviciului de Securitate.

(ii) Prin urmare, ar fi fost o eroare din partea justiției refuzarea permisiunii pentru continuarea interdicției până la proces, fapt ce ar fi diminuat factorul interesului public fără careva proces și l-ar fi desconsiderat prematur și permanent pe Procurorul General în fața instanțelor.

(d) Lordul Bridge of Harwich

(i) Cauza în favoarea menținerii interdicțiilor Millet – care au fost decise corect la prima examinare – nu ar fi fost mai puternică la proces decât este acum; ar fi fost absurd să le continue provizoriu din moment ce nu ar fi reușit permanentizarea lor la proces.

(ii) Din moment ce acuzațiile din Spycatcher sunt deja liber disponibile pentru public, a fost prea târziu pentru interdicție de a mai servi intereselor securității naționale în protejarea informației sensibile.

(iii) S-ar fi putut presupune că Procurorul General ar fi putut, încă, pleda „la bară” împotriva ziarelor, dar întrebarea rezidă în faptul dacă interdicțiile Millet mai puteau proteja un interes al securității naționale într-o manieră suficient de solidă pentru a justifica limitarea dreptului la libertatea exprimării. Argumentul, potrivit căruia continuarea interdicțiilor ar fi avut un efect scontat, rămăseră la o pondere minimă.

(iv) Tentativa limitării accesului publicului britanic la informația, liber valabilă pretutindeni, a fost un semnificativ pas înapoi către calea caracteristicilor cenzoriale ale unui regim totalitar și, în cazul în care ar fi reușit, ar fi condus la condamnarea și umilința Guvernului de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

(e) Lordul Oliver of Aylmerton

(i) Interdicțiile judecătorului Millett inițial a fost completamente corectă.

(ii) Interdicțiile au fost inițial decise pentru menținerea confidențialității acuzațiilor încă nepublicate la acel timp, dar confidențialitatea cărora a fost definitiv distrusă odată cu publicarea Spycatcher. Semne de întrebare, însă, provoacă dreptul de utilizare a unei astfel de acțiuni împotriva ziarelor (în special celor care nu aveau nici o tangență cu publicarea informației în cauză) în scopurile rămase pentru care interdicția ar mai putea fi utilă, în special pedepsindu-ol pe dl Wright și oferind un exemplu pentru alții.

(iii) Ziarele și-au prezentat contraargumentele lor la argumentele invocate de către Procurorul General, care cerea interdicții permanente, dar au fost forțate, în temeiul legislației implicate în examinare, să vină cu argumente suplimentare în cazul în care s-ar fi ajuns la procesul propriu-zis. Totodată, luând în considerație disponibilitatea publică a materialului din Spycatcher, devenise dificilă argumentarea cu succes a cererii de a impune permanent ziarele să nu publice materialul respectiv, iar argumentele Procurorului General deveniseră între timp lesne de combătut. Prin urmare, nu rămăseseră motive serioase pentru interdicții permanente la proces, urmând respectiv să fie ridicate și interdicțiile Millet.

H. Concluziile procesului din Australia; continuarea publicării Spycatcher

37. La 24 septembrie 1987, Curtea de Apel din New South Wales (Australia) a adoptat decizia prin care a respins cererea Procurorului General (vezi alin. 21 mai sus); majoritatea a concluzionat că cererea lui nu a fost justificată în fața instanței din Australia din moment ce implica indirect o tentativă de interferență a dreptului public al unui stat străin și ridica subiectul prejudiciului ce l-ar fi putut aduce publicarea respectivă intereselor publice ale Regatului Unit.

Procurorul General a făcut un recurs la Curtea Supremă a Australiei. Pornind de la editarea Spycatcher nu doar în Statele Unite, instanța a decis respingerea interdicției temporare pentru publicarea acestuia în Australia pe durata examinării cazului; acesta a fost editat în Australia la 2 iunie 1988, bazându-se pe faptul că, în conformitate cu prevederile dreptului internațional, o cerere de genul celei a Procurorului General de a aplica interesele Guvernului britanic în serviciul său de securitate era inaplicabil în fața instanțelor australiene.

Alte acțiuni întreprinse de către Procuror General împotriva ziarelor prin cererea interdicțiilor s-au încununat cu succes în Hong Kong, dar nu și în Noua Zelandă.

38. Între timp, editarea Spycatcher și dezvoltările din el s-au extins în întreaga lume, nu doar în Statele Unite (în jur de 715 000 exemplare au fost imprimate și efectiv realizate către octombrie 1987), în Canada (aproximativ 100 000 copii editate), în Australia (un tiraj de 145 000 exemplare, din care jumătate s-a vândut chiar în prima lună de la apariție) și în Irlanda (30 000 copii imprimate și distribuite). Circa 100 000 exemplare au fost expediate în diverse state ale lumii, cu excepția Regatului Unit, și multiple copii au fost distribuite din Australia în statele asiatice. Transmisiuni în limba engleză despre carte au fost realizate de către posturi de radio din Danemarca și Suedia, cartea fiind tradusă în douăsprezece limbi, dintre care zece europene.

III. Examinarea cazului în Anglia

A. Violarea confidențialității

39. La 27 octombrie 1987, Procurorul General a demarat urmărirea împotriva S.T. pe motiv de violare a confidențialității. Examinarea pe fond a acestei cereri și a cererii împotriva O.G. (vezi alin. 15 mai sus) – în care, printr-un amendament din 30 octombrie, deja se solicita o declarație precum și o pedeapsă – s-a desfășurat în fața judecătorului Scott în cadrul Curții Supreme în noiembrie-decembrie 1987. El a audiat evidențele și argumentele tuturor părților, printre martori fiind și Sir Robert Armstrong (vezi alin. 16 mai sus). El a lăsat în vigoare interdicțiile provizorii până la decizia finală în acest caz.

40. Judecătorul Scott și-a formulat decizia la 21 decembrie 1987, conținând următoarele observații și concluzii.

- (a) Temeiul pentru cererea Procurorului General de interdicție permanentă nu se mai baza pe menținerea confidențialității informației specifice, ci pe promovarea eficienței și reputației Serviciului de Securitate.
- (b) Acolo unde obligativitatea confidențialității se urmărește a fi aplicată împotriva unui ziar, care se află în posesia unei informații cunoscute a fi confidențială, scopul sarcinii respective va depinde de ponderea relativă a intereselor solicitate a fi protejate de către aceasta și intereselor deservite prin dezvoltarea ei.
- (c) Urmează a se ține cont de Articolul 10 (art. 10) al Convenției și hotărârilor Curții Europene care au stabilit că limitarea dreptului la libera exprimare în interesul securității naționale nu ar trebui aplicat decât în situația când există o „necesitate socială presantă” pentru o astfel de limitare și este „proporționată la scopurile legitime înaintate”.
- (d) Dl Wright avea obligația față de Coroană de a nu dezvălui orice informație, obținută de el pe parcursul serviciului său în cadrul MI5. El a încălcat această datorie prin scrierea cărții Spycatcher și prin transmiterea ei pentru editare și respectiv prin publicarea și difuzarea ei, fapt ce agrava și mai mult violarea datoriei sale. Prin urmare, Procurorul General era serios mandatat pentru a solicita acțiuni restrictive vizavi de dl Wright sau agenției săi, cerând interzicerea Spycatcher în Regatul Unit.
- (e) O.G. nu intrau sub incidența datoriei de confidențialitate, constituită prin recepționarea dezvoltărilor neautorizate ale dlui Wright, prin publicarea respectivelor articole la 22 și 23 iunie 1986 (vezi alin. 14 mai sus): articolele erau relatări oneste, în termeni generali despre apropiatul proces din Australia și, mai mult decât atât, dezvoltarea a două acuzații ale dlui Wright a fost justificată în baza adițională a dezvoltării unei mari „injustiții”.
- (f) Pe de altă parte, S.T. intra sub incidența datoriei de confidențialitate prin publicarea primului fascicol din carte la 12 iulie 1987 (vezi alin. 27 mai sus), din moment ce acele fascicule conțineau anumit material ce nu venea să satisfacă un deosebit interes public decât cel al securității naționale.
- (g) S.T. era apt de a fi învinuit de obținere a anumitor profituri în urma publicării acelor fascicule.
- (h) Cererea Procurorului General pentru instituirea restricțiilor permanente a devenit inconsistentă din cauza publicării și distribuirii mondiale a cărții Spycatcher din iulie 1987 și rezultării în fapt că nu mai exista nici o obligație de confidențialitate vizavi de ziare sau terțe părți în relații cu informația inserată în carte; în ceea ce privește acest subiect, ponderea factorului securității naționale în raport cu interesul public în libertatea presei a demonstrat că ultima este predominantă.
- (i) Procurorul General nu a fost mandatat pentru interdicții generale pentru viitoarele publicații a informațiilor furnizate de dl Wright sau alți membri ai Serviciului de Securitate.

După examinarea argumentelor, judecătorul Scott a impus restricții temporare până la examinarea recursului de către Curtea de Apel; acele interdicții conțineau o prevedere ce permitea publicarea reportajelor despre procesul din Australia (vezi alin. 19 și 35 mai sus).

41. În ceea ce privește recursul Procurorului General și contra-recursul S.T., Curtea de Apel (constituită din Sir John Donaldson, Lordul Justice Dillon și Lordul Justice Bingham) a confirmat la 10 februarie 1988 decizia judecătorului Scott.

Totodată, Sir John Donaldson nu a fost de acord cu opinia lui, potrivit căreia articolele din Observer și Guardian nu au constituit violarea datoriei de confidențialitate și că cererea pentru impunerea interdicțiilor acestor două ziare în iunie 1986 nu a fost proporțională cu „scopul legitim propus”. Lordul Justice Bingham, pe de altă parte, nu a fost de acord cu opinia judecătorului Scott, prin care se afirma că S.T. a violat datoria de confidențialitate prin publicarea primului fascicul din cartea Spycatcher, pas întreprins pentru profit și că Procurorul General era în drept să ceară interdicții la continuarea publicării fasciculelor respective, în circumstanțele din perioada iulie 1987.

După examinarea tuturor argumentelor, Curtea de Apel, de asemenea, a lăsat în vigoare interdicțiile temporare, trecând recursurile la adresa Camerei Lorzilor; O.G. și S.T. li s-a oferit posibilitatea recursului pentru modificarea sau ridicarea interdicțiilor în cazul apariției unor tergiversări.

42. La 13 octombrie 1988, Comitetul Apelativ al Camerei Lorzilor (Lordul Keith of Kinkel, Lordul Brightman, Lordul Griffiths, Lordul Goff of Chieveley și Lordul Jauncey of Tullichettle) la fel a confirmat decizia judecătorului Scott. Respingând recursul Procurorului General pentru permanentizarea restricției și contra-recursul din partea S.T., aceasta a decis:

„(i) Că obligativitatea de confidențialitate poate fi invocată doar în baza unui contract sau prin echivalentul unui confident, care a acumulat informația respectivă în circumstanțe ce au importat o astfel de obligativitate prin interzicerea dezvăluirii acesteia altor persoane; că terța parte care se află în posesia informației, cunoscută drept confidențială, cade sub incidența obligativității de confidențialitate, indiferent de faptul că această obligativitate a fost subminată de valabilitatea acesteia pentru publicul general, sau prin suprapunerea unui imens interes public în dezvăluirea informației respective; că, în tentativa de restrângere a dezvăluirii secretelor guvernamentale, Coroana urmează să demonstreze faptul că dezvăluirea acestora va prejudicia interesele publice înainte de declasificarea informației respective; că din moment ce Spycatcher a fost pe larg editat în lume, a fost efectiv distrusă întreaga confidențialitate a informațiilor publicate, iar copiile acestuia sunt valabile pentru oricare doritor de a le obține, continuarea interdicțiilor nu mai era necesară; prin urmare, interdicțiile ar trebui suspendate.

(ii) (Opinia separată a Lordului Griffiths) că articolele din 22 și 23 iunie 1986 nu au conținut informații ce ar fi putut dăuna interesului public; că Observer și Guardian nu cădeau sub incidența obligativității confidențialității când au publicat acele articole; și, respectiv, Coroana nu era în drept să ceară interdicția permanentă împotriva ambelor ziare.

(iii) Că Sunday Times cădea sub incidența obligativității confidențialității prin publicarea primului fascicul din Spycatcher la 12 iulie 1987; că această publicare nu a fost protejată de către prioritatea publicării sau dezvăluirea injustiției; că publicarea iminentă a cărții în Statele Unite nu constituie o justificare; și că, respectiv, Sunday Times putea fi învinuit pentru obținerea profitului în urma violării obligativității confidențialității.

(iv) Că din moment ce informația din Spycatcher a fost pusă la dispoziția publicului larg și nu mai este confidențială, nu mai există daune ce ar putea fi aduse interesului public sau nu au fost deja aduse; nici o interdicție nu ar trebui impuse pentru Guardian și Observer, interzicându-le publicarea conținutului cărții; și că (opinia separată a Lordului Griffiths) nici o interdicție nu trebuia impusă pentru serializarea următoarelor fascicule din carte.

(v) Că membrii și foștii membri ai Serviciului de Securitate au obligația confidențialității către Coroană pe întreg parcursul vieții lor și, luând în considerație faptul că marea lor majoritate nu au divulgat informații confidențiale ziarelor, nu ar fi fost oportună interzicerea publicării de către ziare a acuzațiilor din Spycatcher, indiferent dacă derivau de la oricare actual sau fost angajat al Serviciului de Securitate.

B. Sfidare la adresa Curții

43. Examinarea pe fond a acțiunii inițiate de Procurorul General pe motiv de sfidare la adresa curții împotriva Independent, London Evening Standard, London Daily News (vezi alin. 22 mai sus), S.T. (vezi alin. 27 mai sus) și o serie de alte ziare s-a desfășurat în fața judecătorului Morritt la Curtea Supremă în aprilie 1989. La 8 mai dânsul a decis, printre altele, că Independent și S.T. într-adevăr au sfidat instanța și a impus amenda a câte 50.000 lire sterline pentru fiecare caz.

44. La 27 februarie 1990, Curtea de Apel a respins recursul ambelor ziare referitor la acuzația de sfidare a curții, dar a decis suspendarea penalizării financiare. Recursul ulterior din partea S.T. a fost respins de către Comitetul Apelativ al Camerei Lorzilor pe 11 aprilie 1991.

EXAMINAREA ÎN CADRUL COMISIEI

45. În plângerea sa (nr. 13585/88) depusă la Comisie, O.G. afirma că injuncțiile interlocutorii în cauză reprezintă o interferență nejustificată în libertatea lor de expresie, precum este garantat de Articolul 10 (art.10) al Convenției.

Totodată, ei au afirmat că, contrar prevederilor Articolului 13 (art.13), ei nu au avut parte de un remediu imediat în fața autorităților naționale în baza invocării Articolului 10 (art.10) și că au fost victime ale discriminării în conformitate cu Articolul 14 (art.14).

46. Comisia a declarat drept admisibilă plângerea la 5 octombrie 1989. În raportul său de la 12 iulie 1990 (Articolul 31) (art.31), aceasta a opinat:

- (a) prin șase voturi contra cinci, că a avut loc violarea Articolului 10 (art.10) prin respectarea interdicției temporare, impuse pentru O.G. în perioada de la 11 iulie 1986 până la 30 iulie 1987;
- (b) unanim, că a avut loc violarea Articolului 10 (art.10) prin respectarea interdicției temporare de către O.G. pe durata dintre 30 iulie 1987 și 13 octombrie 1988;
- (c) unanim, că nu a avut loc violarea Articolului 13 sau Articolului 14 (art.13, art.14).

Textul deplin al opiniei Comisiei și ale două opinii separate sunt reproduse în anexa la prezenta decizie*

× Consemnarea grefierului: din motive practice această anexă va apărea odată cu versiunea imprimată a deciziei (volumul 216, Seria A a Publicațiilor Curții), dar o copie a raportului Comisiei este disponibilă prin Grefier.

COMENTARIILE FINALE ALE GUVERNULUI, TRANSMISE LA CURTE

47. La examinarea cazului de la 25 iunie 1991 Guvernul a invitat Curtea să ia în considerație argumentele prezentate, adică faptul că nu au avut loc violări ale drepturilor O.G. în temeiul Articolului 10, 13 sau 14 (art.10, art.13 și art.14).

ÎN CEEA CE PRIVEȘTE LEGEA

I. VIOLAREA INTENȚIONATĂ A ARTICOLULUI 10 (art.10) AL CONVENȚIEI

48. O.G. susțineau că, prin injuncția interlocutoare la care au fost supuși în perioada dintre 11 iulie 1986 și 13 octombrie 1988, au fost victime ale violării Articolului 10 (art.10) al Convenției, care prevede următoarele:

„1. fiecare are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept trebuie să includă exprimarea opiniei, recepționarea, distribuirea informației și ideilor fără interferențe din partea autorităților indiferent de frontiere. Acest Articol (art.10) nu ar trebui să lipsească statele de dreptul acordării licențelor pentru emisie asociațiilor de televiziune sau cinematografie.

2. Exercițarea acestor libertăți, din moment ce sunt în deplină conformitate cu obligațiile și responsabilitățile corespunzătoare, poate fi subiectul unor formalități, condiții, restricții sau penalizări prescrise de către legislație și care sunt necesare într-o societate democratică, în interesul securității naționale, integrității teritoriale sau securității publice, pentru prevenirea dezordinii publice sau crimelor, pentru protecția sănătății sau moralei, pentru protejarea drepturilor și reputației altor persoane, pentru prevenirea dezvăluirii informațiilor obținute în condiții confidențiale, sau menținerii autorității și imparțialității sistemului judiciar.”

Aceste acuzații au fost contestate de Guvern. Au fost, însă, acceptate de către Comisie, prin majoritate de voturi, pentru perioada dintre 11 iulie 1986 și 30 iulie 1987, precum și unanim pentru perioada de la 30 iulie 1987 până la 13 octombrie 1988.

49. Interdicțiile discutate au constituit fără îndoială o „interferență” cu drepturile O.G. de exercitare a libertății lor de exprimare, precum este garantat de alineatul 1 al Articolului 10 (art.10-1). O asemenea interferență reprezintă violarea prevederilor Articolului 10 (art.10) în cazul în care aceste interdicții corespund unor excepții prevăzute de alineatul 2 (art.10-2); prin urmare, Curtea urmează să examineze dacă aceste interdicții au avut scopul sau scopurile legitime prevăzute de alineatul 2 al Articolului 10 (art.10-2) și cât de „necesare într-o societate democratică” au fost scopurile declarate.

A. A fost oare interferența „prevăzută de lege”?

50. O.G. nu au negat faptul că impunerea injuncției interlocutorii a fost în concordanță cu legislația națională. Totodată, ei nu au insistat asupra acestui fapt la audieri, menținându-și în memoriile prezentate că interferența respectivă nu a fost „prevăzută de lege” în contextul Articolului 10 (art.10). Acest fapt a fost combătut de către Guvern, argumentele cărui nu au fost acceptate de către Comisie.

51. Este adevărat că acțiunile Procurorului General, inițiate pentru încălcarea confidențialității, a ridicat anumite semne de întrebare vizavi de legislația în domeniu, care așa și nu au fost clarificate către pronunțarea sentinței. Totodată, plângerea O.G. nu a fost direcționată la acest aspect al cazului, ci exclusiv la principiile juridice care au condus la impunerea interdicției. Aceste principii fiind mai curând insuficient de prevăzătoare, decât adecvat accesibile (vezi Hotărârea în cazul Sunday Times din 26 aprilie 1979, Seriiile A nr. 30, p. 31, alin. 49).

52. În opinia Curții, nu au apărut probleme referitor la accesibilitate din moment ce liniile directoare relevante au fost enunțate câțiva ani mai devreme de către Camera Lorzilor, în 1975, în cazul American Cyanamid Co. contra Ethicon Ltd (vezi alin. 10 mai sus).

53. (a) În ceea ce privește previziunea, O.G. a înaintat trei argumente specifice.

(i) nu a fost stabilit limpede unde anume decizia în cazul American Cyanamid a reanimat anumite reguli referitoare la impunerea unor interdicții în anumite domenii ale legislației. Curtea a notat, totodată, că O.G. au recunoscut singuri că principiile, în baza cărora a fost luată decizia, declarativ ar fi fost aplicabile pentru toate categoriile de acțiuni.

(ii) nu au mai existat cazuri similare la care s-ar fi aplicat principiile dosarului American Cyanamid. Acest fapt, în opinia Curții, are consecință minimă în prezentul context: din moment ce principiile respective au fost declarate cu aplicabilitate generală, urmau a fi întreprinse anumite modificări în acestea, conformându-le la circumstanțele existente.

(iii) nu a fost în baza deciziei finale a instanței la cererea Procurorului General (vezi alin. 39-42 mai sus) care ar fi stabilit clar că o interdicție de acest gen urmează a fi aplicată doar în baza unor dovezi ale potențialelor prejudicii ale interesului public. Acest fapt, însă, sugerează că în aparență interdicția a fost impusă în baza prevederilor legale așa cum au fost ele stabilite inițial.

(b) În linii mai generale, examinând principiile American Cyanamid prin prisma sus-menționatei decizii în cazul Sunday Times (Seriile A, nr. 30), în special alineatul 49 din aceasta, potrivit căruia Curtea nu a avut nici un dubiu în faptul că acestea au fost formulate cu un anumit grad de exactitate, ceea ce este suficient în materia respectivă. Curtea a considerat că O.G. trebuiau să fi prevăzut faptul, inclusiv prin extensia oportunității în circumstanțele existente, unui risc al impunerii unor restricții provizorii.

54. Prin urmare, interferența a fost considerată drept „prescrisă de lege”.

B. A avut oare interferența scopul legitim al Articolului 10 alin. 2 (art. 10-2)?

55. Guvernul a transmis că injuncțiile interlocutoare au fost constituite să protejeze dreptul Procurorului General la proces și, prin urmare, a scopului, care a fost legitim în temeiul Articolului 10 alineat 2 (art. 10-2), de „menținere a autorității sistemului judiciar”. În fața Curții Guvernul a susținut și faptul că interdicțiile au servit și scopul de protecție a securității naționale, din moment ce acțiunile întreprinse de Procurorul General au vizat evitarea subminării Serviciului de Securitate.

În același timp, O.G. și-au exprimat anumite rezerve față de partea a doua a acestor argumente și nerespingând faptul că interferența a avut temei legal.

56. Curtea a fost satisfăcută de argumentul că interdicțiile au avut scopul direct de „menținere a autorității sistemului judiciar”, frază care presupune și includerea protecția drepturilor ambelor părți deliberante (vezi decizia în cazul Sunday Times, Seriiile A, nr. 30, p. 34, alin. 56). Examinarea cazuisticii naționale a elucidat clar faptul că scopul interdicțiilor împotriva O.G. a fost – dacă e să acceptăm formularea Lordului Olivier of Aylmerton (Procuror General contra Times Newspapers Ltd [1991] 2 Weekly Law Reports 1019G) – „a permite examinarea disputei dintre reclamant și reclamat fără drepturile reclamantului de a fi prejudiciat, între timp, anume de acțiunile care reprezintă de altfel scopul procesului de prevenire”.

Acest fapt este, totodată, interdependent de acțiunea scopurilor restricției propriu-zise, menite să protejeze securitatea națională. Restricțiile au fost impuse, precum acum s-a văzut, în ideea de a asigura un proces echitabil a cererii Procurorului General pentru aplicarea restricțiilor permanente contra O.G., iar temeiul evident pentru acțiunea în instanță l-au constituit două declarații scrise ale lui Sir Robert Armstrong, în care el a făcut referință la daunele potențiale ce le-ar fi putut aduce publicarea materialului în cartea Spycatcher Serviciului de Securitate (vezi alin. 16 mai sus). Au fost luate în considerație nu doar motivele de care s-a condus judecătorul Millett când a decis impunerea restricțiilor inițiale (vezi alin. 18 (e) mai sus), dar și considerentele securității naționale, abordate în toate deciziile adoptate de către instanțele engleze în acest caz (vezi alin. 18, 34, 36 și 40 mai sus). Curtea ar fi doar comentat – și eventual ar fi revenit la acestea în alin. 69 mai jos – că natura exactă a considerentelor securității naționale implicate variază pe parcursul timpului.

57. În acest context, interferența la care se face referință în plângere este legitimă în baza alineatului 2 al Articolului 10 (art.10-2).

C. A fost oare interferența „necesară într-o societate democratică”?

58. Argumentele în fața Curții s-au axat, în principal, asupra dilemei dacă interferența din plângere ar putea fi interpretată drept „necesară într-o societate democratică”. După trecerea în revistă a principiilor generale ce derivă din cazuistica sa, Curtea va examina, la fel ca și Comisia, acest caz în raport cu două perioade distincte, primul demarând începând cu 11 iulie 1986 (impunerea interdicțiilor Millett) și expirând la 30 iulie 1987 (continuarea acestor restricții de către Camera Lorzilor), a doua perioada fiind cuprinsă între 30 iulie 1987 și 13 octombrie 1988 (decizia finală privind acțiunea Procurorului General pentru violarea confidențialității).

1. Principii generale

59. Decizia Curții referitoare la Articolul 10 (art. 10) – începând cu dosarul Handyside (7 decembrie 1976; Seriile A, nr. 24), cuprinzând, deja mai recent, cazul Oberschlick (23 mai 1991; Seriile A, nr. 204), incluzând, printre multe altele, Sunday Times (26 aprilie 1979; Seriile A, nr. 30) și Lingens (8 iulie 1986; Seriile A, nr. 103) – a enumerat următoarele principii majore.

a) Libertatea expresiei constituie una din temeliile esențiale ale societății democratice; subiect al alineatului 2 al Articolului 10 (art. 10-2), este aplicabil nu doar pentru „informații” sau „idei” recepționate sau interpretate drept inofensive sau ca element al indiferenței, dar și cele care offensează, șochează sau deranjează. Libertatea expresiei, precum prevăzută în Articolul 10 (art. 10), constituie subiectul unei serii de excepții care, totodată, poate fi narativ interpretată, iar necesitatea impunerii oricărei restricții trebuie stabilită convingător.

b) Aceste principii sunt de o importanță particulară din moment ce este vizată presa. Indiferent de faptul că aceasta nu trebuie să depășească regulile prescrise, printre altele, în interesul „securității naționale” sau pentru „menținerea autorității sistemului judiciar”, media este, totodată, mandatată să aducă la cunoștința publicului informații și idei în domeniul de interes public. Presa nu doar trebuie să-și execute misiunea de a difuza astfel de informații și idei, dar și publicul are dreptul de a recepționa informațiile și ideile respective. Prin urmare, unde presa nu-și poate exercita rolul său vital de „câine păzitor”.

c) Adjectivul „necesar”, în contextul Articolului 10, alineat 2 (art. 10-2), implică existența unor „necesități sociale presante”. Statele contractante au anumite limite de apreciere a existenței unor astfel de necesități, dar limitele respective merg mână în mână cu monitorizarea europeană, cuprinzând atât legislația, cât și deciziile luate pentru aplicarea ei, chiar și a deciziilor adoptate de instanțele independente. Prin urmare, Curtea este mandatată să ofere un set de reguli finale privind aprecierea dacă „restricțiile” sunt reconciliabile cu libertatea expresiei, precum este protejată de prevederile Articolului 10 (art.10).

d) Misiunea Curții în exercitarea jurisdicției sale de control nu constă în preluarea rolului autorităților naționale, ci în reexaminarea, în baza prevederilor Articolului 10 (art. 10), a deciziilor adoptate de instanțele naționale în temeiul autorității lor de apreciere. Acest fapt nu presupune că misiunea de supervizare a Curții se limitează doar la verificarea dacă statul respondent și-a exercitat rezonabil abilitatea de lua decizii responsabile în limita cadrului legal, precaut și cu bunăvoință; misiunea Curții rezidă în examinarea acuzației de interferență din plângerea depusă din perspectiva întregului dosar și a determina dacă această interferență a fost „proporționată cu scopurile legitime înaintate” și dacă argumentele aduse de autoritățile naționale sunt „relevante și suficiente”.

60. În ideea evitării unor dubii și luând în considerație contribuțiile scrise referitoare la acest caz, care au fost transmise în baza „Articolului 19” (vezi alin. 6 mai sus), Curtea urma doar să adauge că prevederile Articolului 10 al Convenției nu interzice expres impunerea unor restricții pentru publicări ca atare. Aceasta decurge nu doar din cuvintele de genul „condiții”, „restricții”, „anticipări” și „preveniri” care apar în prevederile respectivului articol, dar derivă și din Hotărârea Curții în cazul Sunday Times din 26 aprilie 1979, precum și celor din cazurile Markt Intern Verlag GmbH și Klaus Beermann din 20 noiembrie 1989 (Seriile A, nr. 165). Pe de altă parte, pericolele inerente în cazurile examinării restricțiilor prioritare se axează pe o cercetare precaută din partea Curții. Acest fapt este cu atât mai specific, cut cât este vorba despre presă - pentru noutăți este un lux exorbitant să institui, fie și pentru scurt timp, interdicția pentru publicarea lor, deoarece acest fapt poate deprava noutățile de toată valoarea și interesul lor.

2. Perioada între 11 iulie 1986 și 30 iulie 1987

61. Pentru aprecierea necesității interferenței cu dreptul O.G. la exprimare în perioada între 11 iulie 1986 până 30 iulie 1987, este esențial a cunoaște imaginea foarte clară a situației factologice care a condus la impunerea de către judecătorul Millett a primei restricții în examinare.

La acel moment O.G. au publicat doar două mici articole care, potrivit depozițiilor lor scrise, reprezentau reportaje veridice despre audierile cazului din Australia; conțineau informații ce corespundeau interesului legitim al publicului, prin redarea acuzațiilor despre inadecvanța unei părți a ofițerilor Serviciului britanic de Securitate; au repetat materialul care, cu reacții minime sau nule din partea Guvernului de a le preveni, erau deja cunoscute publicului.

Deși în linii mari corecte, aceste depoziții nu exprimau în totalitate întreaga poveste. Ele omit, în primul rând, faptul recunoașterii de către O.G., înainte de judecătorul Millet, a dorinței de a fi liberi în continuarea publicării informației, ce a fost recepționată direct sau indirect de la dl Wright, și dezvăluind activitatea ilegală a unei părți din angajații Serviciului de Securitate, indiferent dacă aceste informații au fost sau nu publicate anterior (vezi alin. 18 (b) mai sus). Ei au mai omis faptul că în iulie 1986 cartea Spycatcher exista doar în manuscris. Prin urmare nu se cunoștea cu certitudine ce informație va conține cartea respectivă și, chiar dacă va conține unele materiale deja publicate anterior, era firesc a se aștepta că autorul va căuta să spună ceva nou. Prin urmare, nu era atât de irezonabil de a presupune că dacă un fost angajat de rang superior al serviciului de securitate – unul „de-al casei”, precum dl Wright – va propune pentru publicare memoriile sale fără careva autorizări, cel puțin există riscul ca memoriile respective să conțină informații, dezvăluirea cărora ar putea fi în detrimentul serviciului de securitate; era necesar a ține cont de faptul că, într-un astfel de context, ceea ce apăruse publicat deja în prima parte devenise deja neimportant. Mai mult decât atât, în orice caz era improbabil ca informația conținută în carte să provoace o îngrijorare a publicului ce ar fi prevalat ca pondere asupra interesului securității naționale.

62. Decizia judecătorului Millett de a impune restricții – care, la etapa preliminară a procedurii judiciare, au fost acceptate drept corecte nu doar de către Curtea de Apel, ci și de către toți membrii Comitetului Apelativ al Camerei Lorzilor (vezi alin. 18 în întregime mai sus) – a fost bazată pe următoarele principii. Procurorul General căuta interzicerea permanentă a publicării materialului, dezvăluirea căruia ar fi, potrivit evidențelor credibile prezentate din numele lui, în detrimentul Serviciului de Securitate; a refuza instituirea restricțiilor provizorii ar fi însemnat permisiunea O.G. de a publica imediat și nestingherit materialul respectiv înainte de examinarea definitivă a cazului de către instanță; acest fapt ar l-ar fi depravat efectiv pe Procurorul General de la dreptul lui de a insista asupra aplicării restricțiilor permanente, fapt ce ar fi distrus irevocabil subiectul acțiunilor sale, iar prin aceasta – a tentativei de protejare a securității naționale.

În opinia Curții, aceste considerente au fost „relevante” din perspectiva scopurilor atât în protejarea securității naționale, cât și în menținerea autorității sistemului judiciar. Întrebarea rămâne cât de „suficiente” erau aceste scopuri.

63. În acest context, O.G. obiectau că interdicțiile respective au fost impuse în baza principiilor American Cyanamid care, în viziunea lor, erau incompatibile cu criteriile Articolului 10 (art. 10). Ei susțineau că, într-un asemenea caz, acele principii ofereau un avantaj superior reclamantului, din moment ce el încerca să constituie un caz argumentabil și că balanța conveniențelor înclină spre impunerea interdicțiilor; în depozițiile sale scrise, ei cereau realizarea unei testări mai stricte a considerabilității interesului public, atunci când este vorba despre interzicerea unor publicații de către presă.

Cazul American Cyanamid se referea la presupusa încălcare a patentei și nu la libertatea presei. Însă, nu intră în funcțiile Curții revizuirea acelor principii în mod abstract, dar a determina dacă interferența, derivată din aplicarea principiilor respective ce prevalau în cazul specific examinat de Curte (vezi Hotărârea în cazul Sunday Times, Seriile A, nr. 30, p. 41, alin. 65).

În orice caz, examinarea atentă a deciziilor relevante ale curților a arătat că instanțele engleze au purces mult mai departe decât simpla aplicare inflexibilă și automată a principiilor American Cyanamid; ele au recunoscut că prezentul caz implică conflictul dintre interesul public în prevenirea și interesul public în permiterea dezvăluirii a materialului în cauză, acest conflict fiind soluționat prin cântărirea minuțioasă a considerațiilor relevante ale fiecărei părți.

În elaborarea propriei sale opinii, Curtea a ținut cont de observațiile referitoare la natura conținutului Spycatcher (vezi alin. 61 mai sus) și de interesul implicat al securității naționale; la s-a luat în considerație și prejudiciul potențial față de acțiunile Procurorului General de violare a confidențialității, acesta fiind un element care urma să fie examinat în contextul poziției centrale, ocupate de Articolul 6 (art. 6) al Convenției și garantarea de către acesta a dreptului la un proces echitabil (vezi sus-menționata decizie în cazul Sunday Times, Seriile A, nr. 30, p. 34, alin. 55). În lumina particulară a acestor factori, Curtea a opinat că, în limitele sale de apreciere, instanțele engleze au fost mandatate să considere impunerea anumitor restricții drept necesară și că motivele pentru o astfel de concluzionare au fost „suficiente” pentru scopurile alineatului 2 al Articolului 10 (art. 10-2).

64. Totodată, Curtea trebuia să examineze dacă restricțiile actuale impuse au fost „proporționale” cu scopurile legitime înaintate.

În acest context, se remarcă că restricțiile respective nu au provocat o interzicere expresă. Deși ele au interzis publicarea informației, obținute de la sau atribuite dlui Wright în capacitatea lui de membru al Serviciului de Securitate, acestea nu au limitat O.G. de la demararea campaniei pentru o cercetare independentă a operațiunilor serviciului respectiv (vezi alin. 14 mai sus). Mai mult decât atât, restricțiile conțineau prevederi care excludeau din scopurile lor anumite materiale, în special cele care au fost deja publicate în lucrările dlui Chapman Pincher în cadrul programelor Televiziunii Granada (vezi alin. 19 mai sus). Încă o dată, era la discreția O.G. în orice timp să caute – ceea ce au și făcut de fapt (vezi alin. 23 și 26 mai sus) – o multitudine de modalități pentru ridicarea interdicțiilor.

Este adevărat că, totodată, deși interdicțiile au fost impuse doar cu titlul provizoriu, ele au rămas în vigoare – cel puțin pentru perioada de timp în examinare – pe o durată ceva mai mult decât un an. Și aceasta este o perioadă lungă pentru asigurarea comodității știrilor respective (vezi alin. 60 mai sus). În ceea ce privește contraargumentul la aceasta, ar putea fi adusă opinia Curții de Apel (vezi alin. 19 mai sus) care a certificat cazul ca apt de a fi examinat în regim de urgență – fapt care aparent a fost contrar așteptărilor O.G. – și că știrile respective, pornind de la faptul că ele se refereau la evenimente care s-au desfășurat câțiva ani anterior, nu puteau fi realmente catalogate drept urgente. Mai mult decât atât, acțiunile Procurorului General au provocat o discuție serioasă privind ambele fapte în examinare: timpul care era necesar pentru desfășurarea procesului, în special pornind de la observațiile Lordului Brandon of Oakbrook (vezi alin. 36 (a) (v) mai sus), existau și chestiuni ale căror evidențe urmau să fie prezentate și discutate în cadrul unei examinări încrucișate.

65. Pornind de la cele expuse, Curtea a concluzionat că, în ceea ce privește perioada dintre 11 iulie 1986 și 30 iulie 1987, autoritățile naționale au fost abilitate să considere că interferența examinată a fost „necesară într-o societate democratică”.

Perioada cuprinsă între 30 iulie 1987 și 13 octombrie 1988

66. La 14 iulie 1987 Spycatcher a fost publicat în Statele Unite ale Americii (vezi alin. 28 mai sus). Aceasta a schimbat situația așa cum apărea la 11 iulie 1986. În primul rând, conținutul cărții apărea ca un subiect al speculațiilor, fiind distrusă confidențialitatea acestuia. În plus, memoriile dlui Wright au fost obținute de pe peste hotare de către

rezidenții Regatului Unit, Guvernul reacționând în sensul impunerii unor restricții pentru importul cărții (vezi alin. 29 mai sus).

67. În depoziția scrisă a Guvernului continuarea restricțiilor în perioada de timp între 30 iulie 1987 și 13 octombrie 1988 rămânea, indiferent de toate, „necesară” în contextul Articolului 10 (art. 10) în ceea ce privește menținerea autoritatea sistemului judiciar și, prin aceasta, protejând interesele securității naționale. Guvernul făcea referință la concluziile Camerei Lorzilor din iulie 1987 care stipula că, indiferent de publicarea cărții în Statele Unite: (a) Procurorul General încă mai poate pretinde la cererea interdicțiilor permanente împotriva O.G., caz care poate fi imparțial soluționat doar cu condiția restrângerii de la publicațiile respective până la decizia finală; și (b) interesul securității naționale rămânea valabil în prevenirea dezvăluirilor generale ale conținutului cărții prin intermediul presei, precum și prin interesul public în descurajarea publicațiilor neautorizate ale memoriilor ce conțineau materiale confidențiale.

68. Faptul că, continuarea publicării materialelor din Spycatcher ar fi putut prejudicia examinarea obiectivă a cererii Procurorului General pentru interdicții permanente era indiscutabil, în condițiile obiectivului menținerii autorității sistemului judiciar, apărarea drept un motiv „rezonabil” pentru continuarea restricțiilor în examinare. Totodată, Curtea a opinat că, în acele circumstanțe, aceasta nu constituia un temei „suficient” în conformitate cu prevederile Articolului 10 (art. 10).

Este adevărat că la examinarea dosarului de către Camera Lorzilor, s-a ținut cont de prevederile Convenției, chiar dacă acestea nu sunt incorporate în legislația națională (vezi alin. 36 mai sus). De asemenea, este adevărat și faptul că există careva diferențe dintre importurile ocazionale ale exemplarelor cărții Spycatcher în Marea Britanie și publicarea masivă în presă a conținutului cărții. Pe de altă parte, chiar dacă Procurorul General va reuși obținerea interdicțiilor permanente la procesul final, acestea ar fi fost impuse în baza materialelor, confidențialitatea cărora era distrusă în orice caz – și indiferent de faptul dacă O.G. ar fi continuat dezvăluirile corespunzătoare – ca urmare a publicării acestora în Statele Unite. Examinând, în termenii protecției drepturilor Procurorului General în calitatea lui de reclamant, interesul menținerii confidențialității materialului aflat la dispoziție, prin prisma prevederilor Convenției, și-a încheiat valabilitatea către 30 iulie 1987 (vezi, mutatis mutandis, Decizia în cazul Weber din 22 mai 1990, Seriiile A, nr. 177, p. 23, ali. 51).

69. În ceea ce privește interesul securității naționale, Curtea a observat că în acest sens acțiunile Procurorului General au suferit, potrivit cuvintelor judecătorului Scott, „curioase metamorfoze” (Procurorul General contra Guardian Newspaper Ltd. (nr.2) [1990] 1 Cazul de apel 140F). Precum reiese din supozițiile lui Sir Robert Armstrong (vezi alin. 16 mai sus), interdicțiile au fost gândite ca, inter alia, să fie păstrat caracterul secret al informațiilor care în mod natural urmau să fie păstrate în secret. Către 30 iulie 1987, din păcate, informația și-a pierdut caracterul respectiv și, potrivit observațiilor făcute de Lordul Brandon of Oakbrook (vezi alin. 36 (a) (iv) mai sus), partea leului a prejudiciilor potențiale, la care făcea referință Sir Robert Armstrong, a fost deja adusă. Prin urmare, scopul interdicțiilor fusese reorientat spre promovarea eficienței și reputației Serviciului de Securitate, în special prin: menținerea încrederii în acest Serviciu din partea terților părți; a face limpede faptul că publicarea neautorizată a memoriilor foștilor membri ai Serviciului nu va trece nepenalizată; și că a-i struni pe alții care ar fi vrut să-i urmeze exemplul dlui Wright.

Curtea nu a recunoscut aceste obiective drept suficiente pentru a justifica interferența examinată. Este vorba, în primul rând, despre întrebarea dacă acțiunile împotriva O.G. ar fi putut servi la atingerea obiectivelor propuse mai mult decât cele deja atinse în pașii întreprinși împotriva dlui Wright însăși. Repetat, luând în considerație valabilitatea unei acțiuni pentru anumit profit (vezi alin. 39-40 mai sus), Curtea a subscris la îndoielile Lordului Olivier of Aylmerton (vezi alin. 36 (e) (ii) mai sus), potrivit cărora este oare legitim, în vederea penalizării dlui Wright și oferirii unui exemplu pentru alții a utilizării remediilor injunctive împotriva persoanelor, precum O.G., care nu au avut tangență cu publicarea Spycatcher. Mai mult decât atât, continuarea interdicțiilor după iulie 1987 au privat zierele de la exercitarea dreptului și obligațiunii lor de a furniza informații, deja valabile, în domeniul respectiv de interes public.

70. Pornind de la cele expuse, Curtea a concluzionat că interferența examinată în proces nu a mai fost „necesară într-o societate democratică” după 30 iulie 1987.

D. Concluzia

71. Pe scurt, a avut loc violarea Articolului 10 (art. 10) de la 30 iulie 1987 până la 13 octombrie 1988, dar nu și în perioada cuprinsă între 11 iulie 1986 și 30 iulie 1987.

II. PRESUPUSELE VIOLĂRI ALE ARTICOLULUI 14 AL CONVENȚIEI, LUÂND ÎN CORELARE CU ARTICOLUL 10 (art. 14+10)

72. O.G. s-au plâns că, în străinătate, zierele au publicat și puteau fi liber și nestingherit importate în Regatul Unit, dar nu au fost subiect al interdicțiilor; prin urmare, acele ziare au avut un avantaj față de Observer și Guardian atât în statul respectiv, cât și pe piața de desfacere a ultimilor. O.G. susțineau că, pornind de la aceste considerente, ele au fost victime ale violării Articolului 14 al Convenției, fiind în corelare cu prevederile Articolului 10 (art.14+10), fostele prevederi ale căruia sună după cum urmează:

„Apărarea drepturilor și libertăților, prevăzute în Convenție trebuie să fie asigurată fără discriminare de orice natură, precum sexul, rasa, culoarea, limbă, religie, opiniile politice sau de altă natură, originea națională sau socială, asocierea cu minoritatea națională, proprietate, naștere sau alt statut.”

73. Baza factologică a plângerii examinate a fost contestată parțial de către Guvern, care a susținut că editorii și distribuitorii ziarelor străine pe teritoriul Regatului Unit au fost, prin operarea legii sfidării la adresa curții (vezi alin. 30 mai sus), subiect echitabil al restricțiilor respective impuse. În orice caz, Curtea a fost de acord cu Guvernul și Comisia referitor la respingerea plângerii la acest capitol.

Articolul 14 (ar. 14) prevede protecția împotriva tratamentelor inegale, fără un obiectiv și justificare rezonabilă, a persoanelor aflate în situații similare (vezi, spre exemplu, Hotărârea în cazul Fredin din 18 februarie 1991, Seriiile A, nr. 192, p. 19, alin. 60). În cazul în care ziarele străine ar fi fost subiecte ale restricțiilor similare cu cele impuse pentru O.G., atunci nu ar fi existat un tratament diferit. Dacă ar fi fost un tratament inegal, aceasta din cauza că ziarele străine nu intră sub incidența jurisdicției instanțelor engleze și, prin urmare, ele nu au fost puse în situația similară celei în care se aflau O.G.

74. Nu a avut loc violarea Articolului 14, luat în corelare cu prevederile Articolului 10 (art. 14+10).

III. PRESUPUSA VIOLARE A ARTICOLULUI 13 (art. 13) AL CONVENȚIEI

75. O.G. au mai depus plângere pe faptul că instanțele engleze nu au aplicat în modul adecvat principiile respective ale Articolului 10 (art.10) și că nici acestea, nici cazuistica relevantă nu sunt incorporate în legislația națională a Angliei. Ei considerau că, luând în considerație aceste fapte, au fost victime a violării Articolului 13 (art. 13) al Convenției, care prevede:

„Oricine, ale cărui drepturi și libertăți precum prevăzute în Convenție sunt violate, trebuie să aibă un remediu efectiv în fața autorității naționale, indiferent de faptul dacă violarea a fost comisă de către o persoană care activa într-o capacitate oficială.”

76. Curtea a căzut de acord cu Guvernul și Comisia că această acuzație urmează a fi respinsă.

Motivul plângerii O.G. în baza Convenției rezidă în faptul că impunerea interdicțiilor provizorii constituie o interferență nejustificată cu libertatea lor de expresie și că este împiedicată că ei nu ar fi abordat acest subiect ca substanță în fața instanțelor naționale. Ar trebui reamintit că eficiența remediei, în baza prevederilor Articolului 13 (art. 13), nu depinde de siguranța derivatei favorabile (vezi decizia în cazul Soering din 7 iulie 1989, Seriiile A, nr. 161, p. 48, alin. 122).

În ceea ce privește aspectele specifice abordate, Curtea a decis în câteva rânduri că nu există obligativitatea incorporării Convenției în legislația națională (vezi, bunăoară, decizia în cazul James și alții din 21 februarie 1986, Seriiile A, nr. 98, p. 47, alin. 84). Repetat, Articolul 13 (art. 13) nu merge atât de departe încât să permită legislației statelor părți să fie sfidate în fața autorității naționale în temeiul faptului că sunt în contradicție cu prevederile Convenției (vezi aceiași decizie, p. 47, alin. 85).

77. Respectiv, nu există violare a prevederilor Articolului 13 (art. 13).

IV. APLICAREA ARTICOLULUI 50 (art. 50) AL CONVENȚIEI

78. În baza Articolului 50 (art. 50) al Convenției,

„Dacă Curtea găsește că o decizie sau măsură luată de către o autoritate juridică sau oricare autoritate a Înaltei Părți Contractante vine complet sau parțial în contradicție cu obligațiile ce decurg din ... Convenție, și dacă legislația națională a Părții respective permite doar efectuarea reparației parțiale pentru consecințele acestor decizii sau măsuri, decizia Curții trebuie, dacă este necesar, asigura satisfacția justă către partea vătămată.”

O.G. nu au apelat pentru compensarea daunelor aduse, dar au căutat, printre altele, în baza acestei prevederi rambursarea costurilor și cheltuielilor lor de judecată atât în procesele naționale, cât și a celor de la Strasbourg, suma totală a cărora atingând cifra de 212.430,28 Lire Sterline.

Curtea a examinat acest aspect din perspectiva criteriilor stabilite în cazuistica sa, precum și în baza depozițiilor transmise de către Guvern și reclamantii.

A. Procedurile naționale

79. În ceea ce privește procedura națională, plângerea indica suma totală de 137.825,05 Lire Sterline. Aceasta nu cuprindea examinarea cazului în 1987 de către Vicecancelar (vezi alin. 32-33 mai sus), costurile căreia deja au fost rambursate de către Guvern reclamantilor. Aceasta este constituită după cum urmează:

(a) pentru examinarea la Curtea de Apel, finalizată la 25 iulie 1986 (vezi alin. 19 mai sus): £ 55.624,11 (reprezentând £ 23.526,23 pentru taxe și rambursarea reprezentanților legali și consilieri juridici ai reclamantilor, £ 17.364,29 pentru cheltuielile efectuate în perioada dintre 25 iulie 1986 și 25 iunie 1991 și £ 14.733,59 pentru costurile și cheltuielile suportate de reclamantii Procurorului General);

(b) pentru examinarea în cadrul Curții de Apel finalizată la 24 iulie 1987 (vezi alin. 34 mai sus): £ 31.098,20 (compusă din £ 14.310,29 pentru taxe și rambursarea cheltuielilor privind activitatea reprezentanților legali și consilierilor juridici, £ 8.421,50 pentru cheltuielile suportate în perioada de la 24 iulie 1987 și 25 iunie 1991 și £ 8.366,41 reprezentând costurile și cheltuielile achitate de reclamantii Procurorului General);

(c) pentru examinarea în cadrul Camerei Lorzilor, finalizată la 30 iulie 1987 (vezi alin. 35-36 mai sus): £ 51.102,74 (reprezentând £ 43.102,74 pentru taxe și rambursarea cheltuielilor legate de reprezentanții legali și consilierii juridici și £ 8.000 pentru cheltuielile făcute de reclamantii Procurorului General).

80. Observațiile Curții vizavi de plângerea respectivă după cum urmează.

(a) Negăsind violare în perioada de la 11 iulie 1986 până la 30 iulie 1987 (vezi alin. 61-65 și 71 mai sus), Curtea a căzut de acord cu Guvernul că nu ar trebui restituite cheltuielile ce țin de examinarea cazului în 1986 la Curtea de Apel. Totodată, același lucru nu este valabil pentru examinarea din 1987 la Curtea de Apel: este vorba despre examinarea din perioada discutată de Curte și constituie perioada post-publicare a cărții Spycatcher în Statele Unite ale Americii (vezi alin. 28-29 mai sus) și, precum la examinarea din Camera Lorzilor din 1987, necesită a fi interpretate ca o tentativă de obținere, printr-un ordin juridic național, a prevenirii violării găsite de către Curte în perioada de la 30 iulie 1987 până la 13 octombrie 1988 (vezi alin. 66-71 mai sus).

(b) Curtea nu se vede aptă de a accepta depoziția Guvernului, potrivit căreia nu ar trebui rambursate cheltuielile suportate de reclamantul Observer și reclamantul Guardian din motivul că aceștia au angajat firme diferite de avocatură care le reprezentau interesele în procese. Ei au fost și sunt abilitați să-și angajeze avocații după bunul lor plac. Totodată, luând în considerație că ambele seturi ale reclamanților sunt echivalente, Curtea a căzut de acord cu opinia Guvernului, potrivit căruia taxele și cheltuielile pentru servicii în totalitatea lor implicată nu ar trebui considerate drept „necesare” pentru rambursare.

(c) Curtea, de asemenea, a fost de acord cu Guvernul în ceea ce privește faptul că dimensiunea costurilor pentru oferirea serviciilor prestate de firmelor de avocatură nu pot fi considerate drept rezonabile din perspectiva cuantumului în raport cu prevederile Articolului 50 (art. 50); mai mult decât atât, Curtea a mai acceptat ca unele reduceri ar fi trebuit operate în valoarea solicitată de reclamantii pentru examinarea dosarului în fața Camerei Lorzilor.

(d) Curtea a remarcat că, în ceea ce privește examinarea de către Curtea de Apel, Guvernul nu a obiectat față de cererea reclamanților de rambursare a interesului și că suma achitată de către ultimii Procurorului General include și interesul.

81. Luând în considerație cele expuse, Curtea a decis alocarea pentru reclamantii, respectând propriile lor cheltuieli (incluzând interesul ridicat la Curtea de Apel) și suma plătită de ei Procurorului General, suma de £ 65.000.

B. Procedurile de la Strasbourg

82. În ceea ce privește costurile și cheltuielile referitoare la examinarea cazului la Strasbourg (totalizând £ 74.605,23), observațiile Curții sunt după cum urmează.

(a) O reducere urmează a fi făcută pentru a reflecta lipsa violării în perioada dintre 11 iulie 1986 și 30 iulie 1987. Pe de altă parte, nu ar fi adecvat a recurge la reduceri semnificative în ceea ce privește respingerea plângerii referitoare la încălcarea prevederilor Articolelor 13 și 14 (art. 13, 14) (vezi alin. 72-77 mai sus) din moment ce a fost desfășurat un anumit volum de lucru de către consilierii juridici ai reclamanților în legătură cu Articolul 10 (art. 10) (vezi mutatis mutandis, decizia în cazul Grandier din 28 martie 1990, Seriiile A, nr. 174, p. 21, alin. 55).

(b) În ceea ce privește remarcile din alineatul 80 (c) mai sus referitoare la cheltuielile reclamanților de a aplica echitabil în procesul de la Strasbourg.

Curtea a considerat, totodată, că în circumstanțele existente o sumă considerabilă din valoarea solicitată a contravalorii cheltuielilor pentru serviciile consilierii juridici poate fi considerată drept rezonabilă între părți.

83. Pornind de la cele expuse, Curtea a alocat suma de £ 35.000.

C. Concluzii

84. Suma totală care urmează a fi achitată reclamanților este de £ 100.000. Această sumă poate fi extinsă cu valoarea oricărei taxe care ar putea fi impusă.

DIN ACESTE CONSIDERENTE, CURTEA

1. a decis cu paisprezece voturi contra zece că nu a avut loc violarea Articolului 10 (art. 10) al Convenției în perioada de la 11 iulie 1986 până la 30 iulie 1987;

2. a decis unanim că a avut loc violarea Articolului 10 (art. 10) în perioada cuprinsă dintre 30 iulie 1987 și 13 octombrie 1988;

3. a decis unanim că nu a avut loc violarea Articolelor 13 (art. 13) sau Articolului 14, abordate în corelare cu Articolul 10 (art. 13+10);

4. a decis unanim că Regatul Unit să achite, în termen de trei luni, în favoarea ambilor reclamanți suma comună de £ 100.000 (una sută mii lire sterline), împreună cu oricare taxă adăugată care ar putea fi impusă, pentru costuri și cheltuieli;

5. a respins unanim celelalte plângeri pentru satisfacția echitabilă.

Executat în limbile engleză și franceză, adoptat la examinarea publică din Palatul Drepturilor Omului, Strasbourg, la 26 noiembrie 1991.

Semnat: Rolv RYSSDAL
Președinte

Semnat: Marc-Andre EISSEN
Grefier

În conformitate cu prevederile Articolului 51 alineat 2 (art. 51-2) al Convenției, precum și Articolul 53, alin. 2 al Regulamentului de Procedură al Curții, următoarele opinii separate sunt anexate la această decizie:

(a) opinia parțial separată a dlui Pettiti, la care a scris și dl Pinheiro Farinha;

(b) opinia parțial separată a dlui Walsh;

(c) opinia parțial separată a dlui De Meyer (privind restricțiile prioritare), la care s-a alăturat dl Pettiti, dl Russo, dl Foighel și dl Bigi;

(d) opinia separată a dlui De Meyer (privind remediile naționale), la care a scris dl Pettiti;

(e) opinia separată a dlui Valticos;

(f) opinia parțial separată a dlui Martens;

(g) opinia parțial separată a dlui Pekkanen;

(h) opinia parțial separată a dlui Mornilla.

Inițiale : R.R.

Inițiale : M.-A.E.

OPINIA PARȚIAL SEPARATĂ A JUDECĂTORULUI PETTITI, LA CARE A ADERAT ȘI JUDECĂTORUL PINHEIRO FARINHA

(traducere)

Am votat pentru violarea Articolului 10 (art. 10) la fel și în ceea ce privește prima perioadă, spre deosebire de majoritate. În opinia mea, violarea respectivă față de Observer și Guardian este valabilă atât pentru prima perioadă, cât și pentru cea de-a doua, incluzând la fel și Sunday Times. Desigur, consider că este contradictoriu a adopta poziții diferite vizavi de aceste două perioade, reafirmând totodată valoarea fundamentală a democrației – cea a libertății expresiei.

Interdicțiile, originare de la propunerea de a publica în Australia în 1985 memoriile dlui Wright, care includeau materialul deja oglindit în cărțile dlui Pincher și de către programele televiziunii Granada în Regatul Unit. „Agenții secreți” deseori își publică memoriile după pensionarea lor și acest fapt în general nu constituie cauza pentru îngrijorarea Statului vizat. Pretextul pentru demararea urmăririi în Australia nu a fost dezvăluirea secretelor de stat, ci pierderea încrederii. Articolele din Observer și Guardian din iunie 1986 se refereau la fapte similare. Curtea a concluzionat că sursa materialelor au fost editorii Spycatcher. Urmărirea inițiată de către Procurorul General a fost bazată pe pierderea încrederii. Interdicțiile interlocutorii, impuse de către judecătorul Millett în iulie 1986 și bazate pe eșecul exercitării obligației de discreție, deja constituie după mine o limitare a libertății de expresie. Această libertate nu poate fi făcută subiect al criteriilor confidențialității, altfel nu ar mai exista orice literatură.

În orice caz, extinderea interdicțiilor pentru câteva zile sau săptămâni (până în octombrie 1988) constituie o violare suplimentară a libertății cuvântului, deoarece, în ceea ce privește presa, reținerea relatărilor subiectelor privind situațiile curente privează articolele jurnaliștilor de partea leului a interesului lor. Publicarea în America și Europa a memoriilor mult mai semnificative ale șefilor serviciilor secrete niciodată nu a provocat interdicții similare (vezi în Franța cărțile dlui de Maranches și dlui Marion).

Se creează impresia că severitatea extremă a interdicțiilor judecătorești Millett și celor cerute de Procurorul General ține mai puțin de datoria confidențialității, decât de teama pentru dezvoltarea unor anumite iregularități, promovate de serviciul de securitate din motive mai mult politice decât celor de informații.

Din aceste considerente, a avut loc violarea dreptului de a recepționa informația, care este componenta secundă a Articolului 10 (art. 10). Depravarea publicului de la informația despre funcționarea organelor de stat reprezintă o violare a dreptului democratic fundamental.

Însă, majoritatea Curții s-a concentrat mai mult asupra primului aspect decât asupra celui de-al doilea.

Dacă statul consideră că publicarea pune în pericol secretele de stat sau ale securității naționale, există alte acțiuni procedurale la dispoziție. Dacă statul contestă încălcarea exercitării datoriei de discreție a unei părți din funcționarii publici pensionați, există proceduri disponibile în acest caz. În ceea ce privește cazul prezent, statul nu l-a penalizat pe dl Wright.

Totodată, Regatul Unit ar fi trebuit, în virtutea angajamentelor pozitive impuse de către Convenția Europeană, să asigure dreptul publicului de a fi informat. La examinarea cazului Guvernul nu s-a referit la acest aspect.

O interdicție interimară, nefiind ridicată la scurt timp, este în esență un mod de a institui cenzura sau obstrucționarea libertății presei (alte modalități utilizate în alte state includ persecutarea pentru presupusa ofensare a impozitelor impuse). Violarea constituie, în opinia mea, reprezintă mai degrabă o patentă „în” decât este confirmat uzual de către deciziile ce au găsit violarea în ceea ce privește perioada a doua.

Motivele majorității sunt, evident, bazate pe interferența cu libertatea cuvântului; însă, pentru a explica decizia contrară privind prima perioadă, Curtea s-a limitat să declare următoarele:

„Ceea ce ai au omis constituie faptul că în iulie 1986 Spycatcher exista doar în formă de manuscris. Nu se cunoștea cu exactitate ce va conține cartea și, chiar dacă materialele publicate anterior furnizau careva surse în acest context, era de așteptat ca autorul să caute a spune ceva nou. Prin urmare, nu era atât de irezonabil de a presupune că dacă un fost angajat de rang superior al serviciului de securitate – unul „de-al casei”, precum dl Wright – va propune pentru publicare memoriile sale fără careva autorizări, cel puțin există riscul ca memoriile respective să conțină informații, dezvoltarea cărora ar putea fi în detrimentul serviciului de securitate; era necesar a ține cont de faptul că, într-un astfel de context, ceea ce apăruse publicat deja în prima parte devenise deja neimportant. Mai mult decât atât, în orice caz era improbabil ca informația conținută în carte să provoace o îngrijorare a publicului ce ar fi prevalat ca pondere asupra interesului securității naționale.” (vezi alin. 61 al deciziei)

Contradicția în examinarea ambelor perioade a fost văzută, în opinia mea, în felul următor: pe de o parte, decizia care a impus decizia s-a bazat mai mult pe supozițiile sau presupunerile Procurorului General, iar instanța competentă a acționat în conformitate cu acestea, justificându-le; pe de altă parte, publicarea cărții în Statele Unite și ulterioara ei circulare se presupune că ar fi trebuit să califice drept injustă continuarea interdicțiilor.

Publicarea peste hotare nu a constituit un material real pentru pretextul invocat inițial, în special confidențialitatea, deoarece aceasta a fost deja încălcată de cărțile dlui Pincher și programele televiziunii Granada înainte de decizia judecătorești Millett și deoarece această decizie în orice caz era foarte relativă. Este posibil, cu o mare doză de probabilitate, că valoarea ponderii argumentelor Procurorului General să fie supraestimate, asupra acestora el a insistând și la examinarea dosarului în 1987 și 1988. Această cerință de confidențialitate, care, potrivit lui, a fost de o importanță majoră, s-a dovedit a fi nesemnificativă, după cum a constatat Curtea, imediat după ce informația a devenit cunoscută peste hotare, iar cartea Spycatcher a ajuns clandestin în Regatul Unit în bagajul câtorva cetățeni și turiști.

Este adevărat că decizia pe fond a judecătorești Scott, menținută în spiritul marelui liberalism și tradiție judiciară a Regatului Unit, a găsit că Observer și Guardian nu au încălcat datoria discreției, dar a făcut această descoperire cu o atâta tergiversare, abia către 21 decembrie 1987.

La 13 octombrie 1988 Camera Lorzilor corect a decis că nu era necesar a interzice Observer și Guardian dezvoltarea conținutului cărții.

Aceste decizii contradictorii a distanșilor judecătorești demonstrează deficiența clarității poziției, abordate de Procurorul General. Prima decizie a instanțelor Regatului Unit rămân surprinzătoare. Dacă majoritatea Curții ar fi deliberat în baza aspectului „dreptului de a recepționa informația”, ar fi găsit indubitabil violare în ambele perioade.

Poate fi reamintit aici că în cazul Elliniki Radiophonia Tileorassi – Anoini Etaria (cazul nr. 260/89), dl Lenz, Avocat General în cadrul Curții de Justiție a Comunităților Europene, a făcut următoarele observații în opinia lui: (traducere neoficială)

„49. Regulile Convenției trebuie abordate ca o parte integră a sistemului juridic comunitar. Directiva Televiziunii ... indică în acest sens că primul alineat al Articolului 10 (art. 10) al Convenției pentru Protecția Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, ratificată de către toate statele-membre, aplicată la tele și radiodifuziuni și distribuirea serviciilor televizate, este asemenea manifestării în cadrul dreptului comunitar a

unui principiu mult mai general, și anume a libertății cuvântului. Acest drept, prin urmare, poate fi monitorizat de către organele Comunității.

50. Totodată, este limpede că Curții de Justiție nu i se cere să examineze în primă instanță violările presupuse sau reale de către statele membre a drepturilor omului, garantate de către Convenție (acesta este rolul structurilor astfel constituite ale Convenției Europene a Drepturilor Omului); ...”

Decizia Curții de Justiție a Comunităților Europene, adoptată la 18 iunie 1991, conține următoarele alineate: (traducere neoficială)

„41. În ceea ce privește Articolul 10 (art. 10) al Convenției Europene a Drepturilor Omului ..., ar trebui remarcat în primul rând că, precum a susținut consistent Curtea, drepturile fundamentale formează o parte integrală a principiilor generale ale dreptului pe care le și monitorizează. Astfel, Curtea s-a concentrat asupra inspirației din tradițiile constituționale, comune pentru statele membre, precum și din indicațiile oferite de tratatele internaționale privind protecția drepturilor omului la care statele sunt parte semnatară sau cu care colaborează (vezi, inter alia, decizia din 14 mai 1974, Nold, Cazul nr. 4/73 ECR [1974] 491, alineatul 13). În această conexiune Convenția Europeană pentru Drepturile Omului are o semnificație aparte (vezi, inter alia, decizia din 15 mai 1986, cazul Johnston nr. 222/84, ECR [1986] 1651, alineat 18). Prin urmare, deducem că, precum a s-a afirmat în decizia din 13 iulie 1989 (Cazul Wachauf, nr. 5/88, ECR [1989] 2609, la alineatul 19), acțiunile incompatibile cu respectul pentru drepturile omului, recunoscute și garantate, nu sunt admisibile în Comunitate.”

Precum a observat distinsul judecător, Lordul Bridge, în opinia sa specială la Camera Lorzilor:

„Libertatea cuvântului este întotdeauna prima reprimată într-un regim totalitar. Un astfel de regim nu-și poate permite acceptarea liberei circulații a informației și ideilor printre cetățenii săi. Cenzura devine o unealtă indispensabilă pentru a decide ce poate cunoaște publicul și ce nu. Încercarea actuală de a lipsi publicul din această țară de informarea, care este liber disponibilă în afară, reprezintă un important regres către o cale foarte periculoasă. Menținerea interdicției, în condițiile în care tot mai multe exemplare ale cărții Spycatcher intră și circulă în țară, va deveni din ce în ce mai ridicolă. Dacă Guvernul este determinat să insiste până la capăt asupra menținerii interdicției, atunci se va confrunta inevitabil cu o condamnare și umilință din parte Curții Europene a Drepturilor Omului de la Strasbourg. Cu mult după condamnarea de către opinia publică în întreaga lume liberă.” ([1987] 1 Raporturi juridice săptămânale 1286F)

Aceeași modalitate de gândire este reflectată în cuvintele dlui Redwood, Secretarul de Stat al Regatului Unit, când a făcut publică anxietatea sa vizavi de „curentul actual al directivelor restrictive ale Comisiei Europene, care periclitează libertatea expresiei” (Le Monde, 3 noiembrie 1991).

Protecția democrației nu poate fi atinsă fără libertatea presei. Statele din Estul Europei, care au doborât regulile totalitarismului, au cunoscut foarte bine acest fapt. Curtea Europeană, prin toate deciziile sale anterioare, și-a demonstrat atașamentul față de protecția libertății cuvântului, precum și prioritatea cunoscută a acesteia.

Pentru a rămâne consecventă în cauzistica sa, Curtea ar fi trebuit, în opinia mea, să identifice violare pentru ambele perioade.

Consiliul Europei, împreună cu alte instituții ale Convenției Europene, are o sarcină crucială: a introduce o reală libertate a cuvântului în toate formele sale și, totodată, să garanteze dreptul public la recepționarea informației. Acest lucru necesită drepturi democratice, care trebuie a fi menținute dacă dorim să protejăm libertatea de a cugeta!

OPINIA PARȚIAL SEPARATĂ A JUDECĂTORULUI WALSH

1. Sunt de acord cu majoritatea Curții, potrivit căreia a fost identificată violarea prevederilor Articolului 10 (art. 10) al Convenției în ceea ce privește perioada de la 30 iulie 1987 până la 13 octombrie 1988, prin impunerea interdicțiilor către reclamanți în perioada respectivă.

2. Spre deosebire de majoritatea Curții, sunt de părerea că a avut loc violarea Articolului 10 (art. 10) și în cazul perioada dintre 11 iulie 1986 și 30 iulie 1987.

3. Libertatea presei nu este în totalitate nerestrictivă. Presa, în procesul său de livrare a informației, nu este liberă să ofere sau să beneficieze de dividende provenite din acte ilegale și, prin urmare, pot fi limitate în cazurile respective să publice materialele astfel obținute, sau pot fi pasibile de daune, sau să suporte ambele consecințe – și restricții, și daune. Atât timp cât sfidarea confidențialității se referă mai mult la o ilegalitate decât la o acțiune criminală, sau civilă, zierele vor fi expuse unei urmări în baza materialului oferit sau procurat.

4. Expunerea lor nu este neapărat aceeași atunci când informațiile publicate de ele derivă dintr-o expunere a spargerii confidențialității, pentru care zierele nu ar trebui să poartă răspundere. Este o activitate legitimă a presei pentru a urmări astfel de noutăți și să publice rezultatele cercetărilor sale în acest sens. Astfel, ele nu intră în conflict cu, să spunem, securitatea națională. Totodată, acest fapt nu poate fi invocat pentru impunerea restricțiilor de către autorități, precum a fost aici cazul. Subiectul violării confidențialității a fost cooptat cu cel al securității naționale de către Guvern în acest caz în ideea ștergerii liniilor distincte dintre subiectele respective în cadrul acțiunii inițiale pentru interdicție.

Realitatea sau falsitatea „dezvăluirilor” nu a fost pusă în discuție. Am impresia că în contextul prevederilor Articolului 10 (art. 10) al Convenției eventuala publicare a „dezvăluirilor” nu putea fi interzisă fără a examina referințele la realitatea lor din partea celor care au acționat în instanță. Dacă, precum a fost efectuat la examinarea din Australia, Guvernul pur și simplu „a admis veridicitatea” în vederea obținerii sigure a interdicției. Suficient pentru acuzațiile aduse de dl Wright să fie interpretate de public drept întemeiate. Identificarea dlui Wright în calitate de sursă nu a afectat examinarea cazului.

Chiar dacă ar fi să presupunem că acuzațiile principale sunt veridice, mai exact că agenții Serviciului de Securitate au desfășurat acțiuni ilegale, fapt care deja fusese făcut public într-o manieră care nu lasă dubii că dl Wright, prin scrierile sale, conversațiile și interviurile televizate, a fost cel puțin o sursă a acuzațiilor. Ziarele au demarat o investigație a acuzațiilor respective, iar comportamentul lor subsecvent a constituit o continuare a acelei investigații. Ele nu au fost implicate direct sau indirect în obținerea altor informații de la dl Wright, pe care le-ar fi obținut în calitatea lui de agent secret. Nu existau indicații a faptului că ziarele intenționau să publice un alt material decât cel deja publicat și, prin urmare, nu era necesar a fi supus interdicției. „Dezvăluirile”, prin care se arăta că dl Wright era direct implicat în comiterea presupuselor activități ilegale, pot fi considerate drept o piesă restrictivă a informației din perspectiva celor deja cunoscute.

5. Din prisma faptului că acuzarea de violare a confidențialitate, care a fost inițiată în susținerea cererii inițiale pentru impunerea restricțiilor, nu a făcut niciodată lumină asupra iminenței violării confidențialității, și anume că acele fapte veridice urmau a fi examinate prin dezvăluire, iar poziția Procurorului General vizavi de acest subiect nu a fost cunoscută la acel moment. În opinia mea, circumstanțele au fost insuficiente pentru a aduce cazul în albia restricțiilor permise de alineatul 2 al Articolului 10 (art. 10-2) al Convenției.

Este limpede că subiectele pe care reclamanții ar fi dorit să le abordeze au fost de un mare interes pentru public, precum și probabil ale unei îngrijorări. Interesul public, invocat de către Guvern, apare a fi desconsiderat de către politica Guvernului. Acea politică a fost foarte bine justificată, în opinia Guvernului, făcându-se eforturi considerabile pentru a șterge petele de pe Serviciul de Securitate și, în oricare caz, în interesul acestui serviciu de a nu întreprinde careva acțiuni care ar avea tangență cu acuzațiile respective și în nici un caz a încerca influențarea dlui Wright într-un fel sau altul. Acestea constituie subiecte ale politicilor și nu constituie temei pentru invocarea restricțiilor permise de alineatul 2 al Articolului 10 (art. 10-2). În egală măsură ar putea fi înțeles faptul că, precum era evident, obiecția-cheie a cazului consta în a acționa în determinare celor care pe viitor ar fi tentați să-și facă publice secretele obținute din activitatea lor în calitate de agenți sau membri ai Serviciului de Securitate. Aceasta, însă, nu constituie o considerație ce ar justifica aplicarea restricțiilor pentru presă, acceptabile de alineatul 2 al Articolului 10 (art. 10-2) într-o țară democratică precum Regatul Unit.

OPINIA PARȚIAL SEPARATĂ A JUDECĂTORULUI DE MEYER (referitoare la restricțiile inițiale), LA CARE S-AU RALIAT JUDECĂTORII PETTITI, RUSSO, FOIGHEL ȘI BIGI

Nu pot împărtăși opinia Curții în ceea ce privește restricțiile inițiale vizavi de publicații. Nu pot fi de acord nici cu decizia potrivit căreia, în cazul actual, dreptul reclamanților la libertatea expresiei nu a fost violată înainte de sfârșitul lunii iulie 1987.

În opinia mea, a fost violată nu doar după acea dată și până la finalizarea cazului din octombrie 1988, ci chiar de la începutul procedurii de atacare în instanță în iunie 1986, când Procurorul General a căutat să ceară impunerea restricțiilor împotriva ziarelor.

Rațiunile mele vizavi de cele expuse sunt următoarele.

Sunt ferm convins de faptul că „presa trebuie să fie liberă a-și publica știrile, indiferent de sursă, fără cenzură, interdicții, sau alte constrângeri”*: într-o societate democratică nu trebuie să existe spațiu, pe timp de pace, pentru restricții de acest gen și în special dacă acestea sunt orientate spre, precum în cazul nostru, „suprimarea guvernamentală a expunerii informației”** sau ideilor.

* Judecătorul Black, la care s-a raliat Judecătorul Douglas în cazul similar celui examinat în prezent, Pentagon Papers, New York Times contra SUA și SUA contra Washington Post (1971), 403 U.S. 713, la 717. Totodată, cazurile respective au fost examinate în contextul Constituției SUA, cuvintele căreia exprimă perfect principiile generale, aplicate în acest domeniu.

** Judecătorul Douglas, la care s-a raliat Judecătorul Black, cazul similar, la 723-724.

Desigur, cei care publică oricare material, pe care necesitatea socială presantă îl solicită drept nepublicabil, pot fi atacați în instanță, precum și cei care acționează în contextul violării principiului confidențialității. Aceștia pot fi deferiți curții dacă și doar în cazul în care aceste acțiuni sunt prevăzute de legislația penală și, în orice caz, pot fi pasibil de compensații pentru daunele aduse. Totodată, pot fi subiect al altor sancțiuni prevăzute de lege, incluzând, dacă este cazul, confiscarea și distrugerea materialului în cauză și retrocedarea profitului obținut.

Indiferent de circumstanțe, nu pot fi acceptabile restricțiile inițiale chiar dacă și în formă de sancțiune judiciară, temporare sau permanente, cu excepția cazurilor descrise în Convenție drept „timp de război sau altor pericole publice

urgente care periclitează viața națiunii” și, chiar și atunci, exclusiv „în cazul în care sunt strict cerute de exigența situației”.*

* Articolul 15 (art. 15) al Convenției.

OPINIA SEPARATĂ A JUDECĂTORULUI DE MEYER (referitor la remediile naționale), LA CARE S-A RALIAT JUDECĂTORUL PETTITI

Nu pot subscrie la sub-alineatul celui de-al 76 alineat al prezentei decizii.

Rațiunile inserate în sub-alineatul respectiv ar trebui să arate că nu a avut loc, în prezentul caz, violarea dreptului reclamanților la un „remediu efectiv în fața autorității naționale”.

Întrebarea dacă un tratat este sau nu „incorporat în legislația națională” ar putea fi interesantă doar privind alt gen de tratate. Această întrebare nu are nici o relevanță în faptul când sunt vizate drepturile fundamentale: este vorba despre o asemenea natură a cazului, încât nu este nevoie a avea tratatele respective formal „incorporate în legislația națională”.

Precum am declarat și cu alte ocazii, obiectul și scopul Convenției Europene a Drepturilor Omului nu era de a crea, ci de a recunoaște drepturile ce trebuie să fie respectate și protejate inclusiv în absența instrumentelor juridice pozitive*. Ar fi cazul să se accepte că pretutindeni în Europa aceste drepturi „afectează legislativele, executivele și sistemul judiciar prin calitatea lor de lege direct aplicabilă*** ca „lege supremă a țării, ... totul ce contravine din constituția sau legile unui stat fiind anulat****”.

* Vezi opinia mea referitoare la cazul Belilos, Seriile A, nr. 132, p. 36. Vezi de asemenea Articolul 1 (art. 1) al Convenției, în particular în textul de limbă franceză.

** Vezi Articolul 1, secțiunea 3 a Constituției Republicii Federale Germania.

*** Vezi Articolul VI, secțiunea 2 a Constituției Statelor Unite ale Americii.

OPINIA SEPARATĂ A JUDECĂTORULUI VALTICOS

(Traducere)

Deși în deplin acord cu decizia, doresc să comentez fascicolul din alineatul 76 al textului. Astfel, el reamintește, printre altele, la cel de-al treilea sub-alineat că „în diferite ocazii Curtea a decis că nu există angajamente de a încorpora Convenția în legislația națională”. Această declarație este corectă, dar a rămas oarecum prea succintă.

Desigur nu poate fi pus în discuție faptul că, în baza dreptului internațional, statul care a ratificat o convenție are obligația strictă de a concorda legislația și practica sa națională la efectele convenției respective, iar acest lucru nu presupune în mod obligatoriu că termenii actuali ai convenției trebuie calchiate în sistemul juridic național. Ceea ce este esențial rezidă că prevederile convenției, într-un fel sau altul, sunt completate de cadrul juridic național. Toate acestea sunt în afara discuției și, bineînțeles, elementare.

În acest context, se reliefează o tendință spre simplificare care conduce la confuzie. Punctul de pornire constă în ceea ce efectele formale ale ratificării convenției asupra legislației naționale depind de sistemul constituțional național și practica țării, iar prin aceasta în sistemul amintit (sau practica) din anumite țări (mai mult sau mai puțin într-un număr crescător al statelor) ratificarea presupune incorporarea textului ratificat în legislația națională, indiferent dacă la alte două nivele (internațional și municipal) legislația rămâne distinctă și chiar dacă statutul de ratificare prevede expres această incorporare. Ar trebui de remarcat că astfel de incorporări sunt – potrivit expresiilor general acceptabile – auto-executante, altfel spus capabile a fi executate fără implementarea prin acte mai specifice (naționale). Toate acestea sunt binecunoscute și reamintesc vechile axiome academice, aparent majoritatea dintre care uitate, și cred că ar trebui să fie iertat pentru reamintirea aici a acestor atât de evidente adevăruri.

Totodată, consider necesar a ne întoarce aici, cel puțin indirect, la acest subiect deoarece doresc să atrag atenția asupra următoarei concluzii: da, Curtea are dreptate afirmând odată în plus că statele nu sunt obligate să încorporeze termenii actuali ai Convenției în sistemul lor juridic național. Această declarație ar trebui, totodată, suplimentată adăugând că: „ele sunt bineînțeles sub incidența datoriei de a oferi efectul”. Unii vor spune că acest fapt este evident pentru state. Evident este, dar afirmația urmează a fi în continuare calificată prin: „iar obligația de a oferi efectul este cu atât mai bine realizată, cu cât termenii Convenției sunt transportați în sistemul juridic național”. Aceasta nu are nici o tangență cu sistemul constituțional sau cu vechea axiomă „monistul” contra „dualist”. Ceea ce aș sugera este ca statele, sistemul constituțional al cărora nu permite efectul automat al unor incorporări, să recurgă la acțiuni exprese imediat după ratificare, prin intermediul legislativului sau altor instituții, acompaniindu-le, în caz de necesitate, cu prevederi ce ar conduce mai curând la implementarea acestor prevederi de natură generală sau să adapteze sistemul național la noile standarde. Cine va pune oare în discuție că instanțele naționale, atenția cărora va fi focalizată asupra fiecărui

termen al Convenției devenit între timp lege națională, va găsi în prevederi, chiar și cele generale ale Convenției, elemente și criterii ce ar permite aplicarea lor ușoară, iar acesta ar putea fi cazul chiar și acolo unde Guvernul respectiv consideră că legislația existentă sau cazuistica deja oferă efectele cuvenite standardelor Convenției?

În acest context, astfel de acțiune nu este obligatorie, dar este necesară în ideea asigurării nu doar unei cunoașteri mai bune a Convenției, ci cu siguranță și pentru o implementare mai completă a acesteia. Aceasta este concluzia generală la care am ajuns după mai bine de treizeci de ani de practică în domeniul aplicării convențiilor internaționale privind drepturile omului. Este, în ceea ce privește cazul, adăugarea necesară la principiile succint stabilite de Curte.

OPINIA PARȚIAL SEPARATĂ A JUDECĂTORULUI MARTENS

A. Introducere

1. Precum majoritatea Curții, Consider că sancțiunile interimare, menținute de Judecătorul Millett în decizia lui din 11 iulie 1986, constituie o interferență cu exercitarea de către O.G. a libertății exprimării, în cadrul prevederilor alineatului 1 al Articolului 10 (art. 10-1). Spre deosebire de majoritate, mă văd în situația de a nu accepta că această interferență a fost justificată de către alineatul 2 al Articolului 10 (art. 10-2) chiar și pe parcursul perioadei de la 11 iulie 1986 până la 30 iulie 1987.

Mai specific, nu sunt satisfăcut cu afirmarea că necesitatea solicitată a fost suficientă.

B. Aspecte particulare ale prezentului caz

2. Sancțiunile interimare, urmărite de către Procurorul General împotriva O.G., formează o parte componentă a campaniei legale în care s-a implicat Guvernul britanic aflând despre intenția dlui Wright de a-și publica memoriile. Această campanie a început cu sesizarea Procurorului General în instanța australiană privind interdicția de a publica cartea. A continuat când, după publicarea scurtelor articole despre detaliile unor fascicule din carte, O.G. a refuzat să se conformeze cererii Procurorului General, care a căutat să impună restricții permanente la oricare publicare de către O.G. a materialelor din Spycatcher. Restricțiile provizorii au fost impuse ex parte la 27 iunie 1986 și au continuat, cu unele modificări, datorită Judecătorului Millett în decizia lui sus-menționată.

3. În termeni juridici, această campanie a fost bazată pe presupunerea că dezvăluirea de către dl Wright a informațiilor, ce le-a obținut pe parcursul activității lui în cadrul Serviciului de Securitate, ar constitui o violare a obligațiunii de confidențialitate, precum și dezvăluirea de către O.G., din moment ce ele au obținut informația respectivă, cunoscând că derivă din violarea sus-menționată. Totodată, principala îngrijorare a Guvernului a fost „nu ceea ce spune dl Wright, ci faptul că un fost ofițer superior al Serviciului de Securitate spune aceste lucruri”, după cum a remarcat și Judecătorul Millett. Prin urmare, ideea campaniei a fost axată asupra asigurării implementării ideii că membrii Serviciului de Securitate, pentru a cita același judecător, „pur și simplu nu li se permite să-și scrie memoriile”. Apariția confidențialității fiind esențială pentru operarea efectivă a Serviciului de Securitate, daunele provocate prin știrile că unul dintre foștii angajați superiori este contemplat cum își publică memoriile ar putea – reamintesc iarăși decizia judecătorului Millett – „fi evitate doar prin stoparea lor rapidă și efectivă și căutate a fi stopate”. Același lucru era de asemenea valabil și pentru toate publicațiile indirecte.

4. O.G., la rândul lor, doreau să fie liberi în publicarea informației care ar fi putu intra în posesia lor, chiar dacă provenea direct sau indirect de la dl Wright, cu atât mai mult cu cât ar fi dezvăluit gestionarea infectă sau activități ilegale ale unei părți a Serviciului de Securitate. Precum în procesul dlui Wright din Australia, ele susțineau că era în interesul public ca probele unei astfel de gestionări infecte să fie publicate, o parte din evidențe fiind acuzații, făcute de un fost ofițer superior al serviciului în baza informațiilor acumulate de el în timpul când era angajat al acestui serviciu.

5.1 Urmează din alineatul 4 că impunerea interdicțiilor interimare constituie ceea ce la general este supranumit „sancțiuni inițiale”.

5.2 Oferind decizia pe marginea recursului la hotărârea judecătorului Millett, Grefierul instanței a început oarecum cu sarcasm: „Sancțiunile inițiale constituie două din cuvintele cele mai emotive ale vocabularului media”. Acest fapt, evident, nu reprezintă un motiv pentru subaprecierea emoțiilor care le-ar putea genera cuvintele respective, deoarece ele au fost enunțate, în special cu referință la media, ceea ce fără îndoială este, după cenzură, cea mai serioasă formă de interferență cu libertatea care, precum a subliniat corect Curtea acum și anterior, este unul din pilonii de bază ai societății democratice (vezi ca exemplu cel mai recent decizia în cazul Oberschilck din 23 mai 1991, Seriiile A, nr. 204, alineat 57 et. seq.). În cazul nostru în ceea ce privește sancțiunile inițiale, mai mult decât atât, posibil comentate de către două „ziare responsabile” (reproduc iarăși din Grefier) „în contextul dezbaterilor publice asupra subiectelor politice de interes general” (preluat din alineatul 60 al deciziei în cazul Oberschilck). Consecințele acesteia au fost cu atât mai dramatice, cu cât, prin prisma doctrinei sfidării la adresa curții după cum am înțeles (aparent pentru prima dată) de către Curtea de Apel în cazul Independent, a cuprins nu doar O.G., ci întreaga media din jurisdicția instanțelor britanice.

C. Sarcina instanțelor când revizuiesc necesitatea

6. În hotărârea sa în cazul Handyside din 7 decembrie 1976 (Seriiile A, nr. 24, pp. 23-24, alin. 50) Curtea remarcase foarte clar că atunci când se revizuieste „necesitatea” unei interferențe urmează a se decide, în baza diverselor date valabile, „care din rațiunile oferite de autoritățile naționale pentru a justifica acțiunile actuale de „interferență” le-au abordat drept cele relevante și suficiente în temeiul Articolului 10, alineat 2 (art. 10-2)”. (idem:

decizia în cazul Sunday Times din 26 aprilie 1979, Seriiile A, nr. 30, p. 38, alin. 62, și în cazul Barthold din 25 martie 1985, Seriiile A, nr. 90, p. 25, alin. 55). Recent, în alineatul 60 al deciziei Oberschlick sus-menționat, Curtea a specificat că acest test implică autosatisfacerea asupra faptului că autoritățile naționale „nu aplică standardele care sunt în conformitate cu aceste principii” – adică a principiilor ce derivă din prevederile Articolului 10 (art. 10) – „și, mai mult decât atât, recurgând la astfel de acțiuni, se bazează pe unele argumente acceptabile ale faptelor relevante”.

D. Aplicarea acestui test

7. Respectiv, în ideea determinării dacă sancțiunile inițiale pot fi impuse justificat, este necesar a examina foarte atent: (a) dacă, în deciderea impunerii acestei măsuri excepționale, autoritățile naționale au aplicat standardele care sunt în conformitate cu principiile ce derivă din Articolul 10 (art. 10); și (b) dacă, recurgând la aceasta, ei înșiși sau bazat pe o fapte relevante.

În opina mea, astfel de examinare nu poate, dar a condus la concluzia că ambele părți ale întrebării urmează a fi răspunse negativ. Voi explica de ce.

E. Standardele utilizate

8. Încep cu prima parte: ce fel de standarde au fost aplicate (alineatele 9 și 10) și sunt oare ele în conformitate cu principiile ce derivă din prevederile Articolului 10 (art. 10) (alineat 11)? Remarc că, în adresare acestor două întrebări, este suficient a analiza decizia judecătorului Millett, deoarece pe parcursul perioadei subsecvente a sancțiunilor interlocutorii nu doar decizia lui urma a fi justificată, ci și faptul că vizavi de principiile legale care au stat la baza acestei decizii nu a fost semnalat vreo critică fundamentală.

9.1 Judecătorul Millett a pornit de la opinia că în cazul dat a fost vorba despre un conflict ideal dintre două interese publice justificate: pe de o parte, interesul (incontestabil) public se axa asupra menținerii confidențialității din cadrul oricărei organizații în calitate de condiție pentru eficiența sa, și, pe de altă parte, interesul (posibil) public în a fi informat despre acțiunile ilegale sau alte gestionări deficiente. El a susținut că cererea pentru ridicarea ex parte a sancțiunilor poate fi satisfăcută doar dacă O.G. va prezenta dovezi că ultimul interes prevalează substanțial asupra celui dintâi.

9.2 Lăsând la o parte (ca imaterial pentru scopurile prezente) problema că sancțiunile interimare fuseseră deja ex parte impuse, O.G. fiind cei care urmau să facă recurs pentru ridicarea lor, concluzia ar putea fi formulată din perspectiva că standardele utilizate de către judecătorul național pentru a decide a impune sau nu sancțiunile primare au fost: o sancțiune interimară având scopul în menținerea confidențialității ar fi trebuit impusă cu condiția dacă reclamatul satisface curtea că (a) dezvăluirea este în interesul public și (b) acest interes prevalează asupra interesului în menținerea confidențialității.

10.1 Judecătorul Millett a lăsat deschisă întrebarea dacă standardele utilizate de el au fost o excepție la sau o aplicare a principiilor American Cyanamid (vezi, acest principii, alineatul 10 a deciziei Curții), dar a concluzionat satisfăcut de faptul că despăgubirile pecuniare către o altă parte ar fi total inoportune. El a continuat spunând că, „soluționând conflictul” de interese, unul din factorii particulari care i-a luat în considerație a fost că „refuzul sancțiunilor ar fi condus la daune ireparabile și ar fi depravat efectiv acuzatorul de drepturile lui”.

10.2 În opinia mea, un singur lucru ar putea fi dedus din acest alineat și alte similare - judecătorul a aplicat principiile American Cyanamid, cel puțin în ceea ce privește acceptarea tacită a faptului că materialul discutat nu dezvăluie că Procurorul General nu avea nici o perspectivă reală în satisfacerea acțiunii lui pentru obținerea interdicțiilor permanente.

11.1 Sunt oare aceste standarde în conformitate cu principiile ce derivă din prevederile Articolului 10 (art. 10)? Nu cred.

11.2 Am discutat inițial punctul de pornire a judecătorului Millett, în special faptul că a avut loc un conflict perfect dintre două interese publice legitime, unul în menținerea confidențialității, iar altul în altul în obținerea informației privind gestionarea defectuoasă sau improprie. Evident, aceste două interese au pentru el, în principiu, aceeași pondere. Acest lucru, însă, este incompatibil cu Articolul 10 (art. 10). Potrivit prevederilor acestuia, interesul în obținerea nestingherită a informației prevalează, în principiu, asupra interesului de a „preveni dezvăluirea informației recepționate în mod confidențial”: ultimul interes nu este suficient pentru a justifica o interferență cu dreptul la libera exprimare, dar poate face acest lucru doar cu condiția că această interferență este „necesară într-o societate democratică”. În aceeași ordine de idei, potrivit Articolului 10, acest gen de interferență nu este cazul presei, dacă este tratată cu sancțiuni preliminare, a stopa interferența prin satisfacerea curții în următoarele subiecte: (a) există interes public în recepționarea și distribuirea informației, referitor la care este instituită interdicția și (b) acest interes prevalează interesul în menținerea confidențialității informației respective. Aceasta înseamnă a face din fapte tercea-bercea: potrivit Articolului 10, libertatea presei este o regulă, presupunându-se implicit necesitatea justificării interferenței; pentru partea reclamantă - în cazul nostru Procurorul General - scopul rezidă în a satisface curtea în faptul că cerințele prevăzute în alineatul 2 al Articolului 10 sunt întrunite, adică restricțiile pot fi considerate drept necesare „într-o societate democratică” pentru menținerea confidențialității.

11.3 Prin urmare, standardele utilizate au permis înclinarea balanței în favoarea Procurorului General, partea ce căuta să limiteze libertatea expresiei. Acest fapt este, însă, foarte serios, deoarece aplicând standardele judecătorul

Millett - urmărind principiile American Cyanamid precum a făcut (vezi alin. 10.2 mai sus) - iarăși a favorizat poziția Procurorului General într-o manieră incompatibilă cu principiile ce derivă din prevederile Articolului 10 (art. 10).

11.4 Aplicând standardele menționate, judecătorul Millett a luat în considerație, precum a și declarat, „aici este vorba despre o aplicare provizorie și nu de decizie finală”. Acum, fără a mai adăuga ceva, el la fel a considerat că ridicarea sancțiunilor ar putea „deprava reclamantul de drepturile sale”. În special, el a procedat astfel fără a examina corespunzător dacă reclamantul are, de fapt, vreun drept și fără a lua în considerație șansele reale ale Procurorului General de a obține interdicția permanentă la procesul final. După cum am mai spus în alineatul 10.2 mai sus, trebuie recunoscut că judecătorul s-a complăcut în dezvăluirea faptului că examinarea acțiunii Procurorului General nu avea nici o șansă de succes.

11.5 Atunci când discutăm dacă această abordare este în conformitate cu principiile ce derivă din prevederile Articolului 10 (art. 10), este important a conștientiza că interdicția interimară, urmărită de Procurorul General pe parcursul procedurilor interlocutorii, fost mai mult o formă derivată din interdicțiile permanente, asupra cărora insista la procesul final. Am spus „mai mult derivativ” deoarece interdicțiile interimare nu servesc unui scop independent, dar au fost inițiate doar pentru prevenirea (continuării) publicațiilor indirecte până la oportunitatea luării deciziei finale de către curte vizavi de faptul dacă publicarea indirectă este permisă sau nu.

11.6 Este de remarcat și faptul că potrivit Articolului 10, ambele interdicții provizorii și permanente pot fi impuse doar dacă acestea pot fi considerate „necesare într-o societate democratică”. Precum interdicția provizorie este mai mult derivată din cea permanentă, cerințele necesare pentru decizia impunerii celei dintâi derivă din cerințele necesare pentru impunerea celei din urmă. Respectiv, cererea pentru sancțiunea constrângerii poate fi satisfăcută doar cu condiția dacă Procurorul General va reuși să convingă curtea în necesitatea acestei acțiuni. El poate prezenta drept „necesară” sancțiunea interlocutoare în baza prevederilor alineatului 2 al Articolului 10 doar dacă cererea sa pentru interdicția permanentă este acceptată de către curte. Dacă, însă, rămâne spațiu pentru dubii sau chiar incertitudini, interferența trebuia dificil să fie calificată drept „necesară”: aceasta, după cum a constatat rapid și corect Curtea, este mai degrabă o cerință strictă, în special când este vorba despre libertatea cuvântului în presă în contextul subiectelor de interes public.

11.7 Reiese că: (a) pentru a respecta principiile derivate din Articolul 10 (art. 10) judecătorul Millett trebuia să impună sancțiunile interimare doar în cazul în care cererea Procurorului General l-ar fi satisfăcut în sensul argumentelor aduse în favoarea interdicției permanente și ar fi asigurat succesul în obținerea acesteia; (b) obligând-se să examineze dacă era evident că acțiunea inițiată nu avea nici o șansă de succes, judecătorul de fapt a aplicat un standard care varia de la principiile respective.

F. Evaluarea evidențelor

12.1 Acum revin la cea de-a doua parte a întrebării definite în alineatul 7 mai sus: a fost oare decizia judecătorului Millett bazată pe o evaluare a evidențelor relevante? Remarc că expresia „evidențele relevante” implică (inter alia) revizuirea dacă faptele ce ar fi trebuit luate în considerație prin prisma Articolului 10 au fost, bineînțeles, bine examinate. În acest context, reamintesc că sancțiunile urmărite de Procurorul General împotriva O.G. constituiau parte a campaniei judiciare, declanșate de Guvern imediat cum a aflat că dl Wright intenționează să-și publice memoriile. În cadrul acestei campanii relațiile dintre procedurile engleze și cele australiene erau similare celor existente dintre procedurile interlocutoare și cele permanente în Anglia, precum este stabilit în alineatele 11.5 și 11.6 mai sus: imediat cum Procurorul General și-a inițiat acțiunea în ideea menținerii poziției lui în cererea sa pentru interdicția permanentă, limitând toate publicațiile indirecte ale materialului din Spycatcher, la fel și-a demarat acțiunea în cazul din Australia spre a-și menține poziția, unde a cerut impunerea restricțiilor la publicarea cărții în general.

În consecință, rezultatul probabil al procedurilor engleze (relevanța cărora a fost examinată în alineatele 11.4 - 11.7 mai sus) ar fi depins în mare parte de procedurile australiene: ar fi avut succes tentativa Procurorului General de a stopa publicarea iminentă a memoriilor? Dacă acest succes ar fi fost expus unor mari dubii, același lucru ar fi fost aplicabil și în cazul impunerii interdicțiilor permanente împotriva O.G. Dacă, pentru momentul când curțile britanice aveau de decis dilema impunerii sau nu interdicțiile respective, acțiunile lui referitoare la publicațiile directe erau eșuate sau pe cale de a eșua, instanțele britanice se pomeneau în situația dificilă de a decide drept necesară interdicția permanentă împotriva publicațiilor indirecte.

12.2 Aceste considerente arată că judecătorul Millett ar fi trebuit să-și adreseze întrebarea dacă era posibil ca Guvernul va încerca - după o analiză judicioasă a acuzațiilor făcute și argumentelor transmise de către Procurorul General - corect considerate drept scopul acestora, adică stoparea rapidă și eficientă a intenției dlui Wright de a-și publica memoriile încă nescrise (vezi alin. 3 mai sus). Cunoscutul judecător a eșuat în promovarea acestui scop și, prin urmare, nu putem afirma că și-a bazat decizia pe o evaluare acceptabilă a faptelor relevante (vezi alineatul 6 mai sus).

12.3 Există și un temei secund care, după mine, este mult mai important pentru a decide astfel - dacă s-ar fi ținut cont în luarea deciziei faptul eventualei reușite a Guvernului în menținerea efectivă a Spycatcher departe de public - aș fi răspuns negativ.

Precum a fost sfătuit Guvernul, procedurile privind restricțiile pentru publicarea cărții în Statele Unite ale Americii ar fi eșuat (vezi alin. 28 al deciziei). Era probabil (și evenimentele din 1987 confirmă acest fapt) ca dl Wright să fi fost la fel sfătuit similar. Nu apare nicăieri ca judecătorul Millett să fi luat în considerație repercusiunile acestui fapt și acum, în contextul relațiilor dintre procedurile engleze și cele australiene, ele au căpătat o importanță decisivă. Imposibilitatea

prevenirii publicării cărții în Statele Unite reliefează că în acești „ani ai informației” informația și ideea nu mai poate fi stăvilită la frontiere. Articolul 10, alineat 1 stipulează explicit consecințele juridice ale unei atare situații. Respectiv, potrivit Articolului 10, imposibilitatea restricțiilor în Australia nu poate fi considerată drept „necesară” în contextul prevederilor alineatului 2. Este irelevant dacă instanțele australiene ar fi specificat această concluzie, confruntându-se cu această imposibilitate. Reieșind din acestea, concluzionăm că o instanță dintr-un stat membru ar fi trebuit să ajungă la o decizie și ce ar fi trebuit considerat decisiv în contextul disputei dintre O.G. și Regatul Unit al Marii Britanii.

Aceste considerente sugerează că unul din motivele opiniei mele diferite de cele ale majorității Curții se limitează la următoarele: dacă pentru ei faptul că în SUA a fost editată cartea face între timp nejustificată continuarea menținerii interdicției provizorii pentru publicarea indirectă în Marea Britanie, pentru mine faptul că respectiva carte oricum putea fi legal editată în Statele Unite, chiar și în timpul când Procurorul General a introdus acțiunea lui pentru violarea confidențialității atât de stângaci încât s-a crezut că dl Wright ar fi putut fi stopat efectiv, interdicțiile interimare nu ar fi trebuit nicicând impuse. Însă, judecătorul Millett nu a luat acești factori în considerație, la fel precum nu a considerat nici șansele Procurorului General de a reuși în dosarul din Australia.

G. Concluzii

13. Pentru a finaliza: în opinia mea, decizia judecătorului Millett a fost bazată pe standarde care nu au fost în conformitate cu principiile derivate din prevederile Articolului 10 (art. 10), precum și în evaluarea factologică care, prin prisma prevederilor actuale, erau insuficiente pentru o apreciere decisivă. Prin urmare, mă consider inapt de a accepta că chiar și în perioada dintre 11 iulie 1986 și 30 iulie 1987 interferența a fost „necesară” în conformitate cu prevederile alineatului 2 al Articolului 10 (art. 10-2).

OPINIA PARȚIAL SEPARATĂ A JUDECĂTORULUI PEKKANEN

Regret că nu pot să fiu de acord cu majoritatea Curții în ceea ce privește lipsa violării Articolului 10 al Convenției prin interdicțiile provizorii impuse reclamantilor în perioada de la 11 iulie 1986 până la 30 iulie 1987.

Sunt de acord cu majoritatea referitor la faptul că prevederile Articolului 10 nu interzic impunerea presei unor sancțiuni în anticipare, cum ar fi restricția de la publicarea anumitor noutăți sau informații. Totodată, luând în considerație importanța vitală a libertății cuvântului într-o societate democratică, limitele de apreciere a statului în astfel de cazuri sunt foarte ambigui desigur. Utilizarea sancțiunilor în anticipare trebuie să fie bazată, după mine, pe rațiuni excepțional de relevante și cu o pondere considerabilă, care prevalează substanțial asupra interesului public de recepționare a informației și știrilor fără restricții. Această mă conduce spre o concluzie generală că sancțiunile anticipative pot fi impuse presei doar în cazuri foarte rare și în circumstanțe excepționale, uzual pe o durată de timp foarte scurtă.

Scopul interdicțiilor provizorii în acest context rezida în menținerea status quo-lui pe parcursul procedurilor judiciare. Prin urmare, acesta este scopul legitim. Dar a avut oare loc o stringentă necesitate socială pentru aceste măsuri într-o societate democratică și au fost oare proporționate la scopurile înaintate?

Mai întâi de toate aș vrea să declar că în lumea contemporană știrile și informația parcurge foarte rapid și ușor distanțele de la o țară la alta și este imposibil a le stopa. Precum arată prezentul caz, interdicțiile provizorii impuse reclamantilor Observer și Guardian - la care a fost suspusă și întreaga media britanică prin operarea doctrinei de sfidare la adresa curții - nu poate preveni fluxul de informație discutată din afară. Sancțiunile în anticipare, prin urmare, nu au fost un remediu efectiv în atingerea scopului de menținere a status quo-ului. Mai mult decât atât, înainte de să fi fost impuse interdicțiile provizorii, confidențialitatea materialului discutat a fost deja în mare parte compromisă prin publicațiile anterioare și interviurile televizate. Respectiv, nu exista necesitatea sancțiunilor cu această ocazie.

OPINIA PARȚIAL SEPARATĂ A JUDECĂTORULUI MORENILLA

1. Sunt de acord cu majoritatea Curții, potrivit căreia interdicțiile provizorii impuse pentru reclamantii Observer și Guardian („O.G.”) de către judecătorul Millett la 11 iulie 1986 („interdicțiile Millett”), interzicând publicarea informației obținute de dl Wright în capacitatea lui de membru al Serviciului britanic de Securitate, care interdicție se extindea asupra întregii media britanice, incluzând Sunday Times, invocându-se prevederile legii privind sfidarea la adresa curții, interdicții rămase în vigoare până la 13 octombrie 1988 - constituie o interferență cu libertatea O.G. de expresie și dreptul lor la opinie și a recepționa și difuza informație și idei, garantat de alineatul 1 al Articolului 10 al Convenției.

Sunt de asemenea de acord, dar nu fără careva ezitări, că această interferență a fost „prevăzută de lege”, precum această expresie este subînțelesă în cazuistica Curții (vezi decizia în cazul Sunday Times din 26 aprilie 1979, Seriile A, nr. 30, pp. 30-31, alin. 47-49): în corespundere cu sistemul comun al dreptului, a fost bazat pe precedentele judiciare și adecvat accesibile, iar rezultatele aplicării lor fiind suficient de previzibile. Repet, împărtășesc viziunea majorității în ceea ce privește faptul că interdicțiile respective au fost impuse pentru a proteja poziția Procurorului General ca parte în litigiu în cazul violării principiului confidențialității împotriva O.G., prevenind de asemenea și ulterioara distribuire a informației confidențiale din cadrul operațional al Serviciului de Securitate. Ambele scopuri sunt legitime în baza alineatului 2 al Articolului 10.

Mă văd constrâns, totodată, să-mi declar dezacordul asupra unor aspecte-cheie, în special în ceea ce privește necesitatea unor astfel de restricții într-o societate democratică. Niciodată, după mine, acest gen de restricții nu a fost

justificat de o „stringentă necesitate socială” sau proporțională la oricare scop legitim înaintat. Prin urmare, trebuie să mă separ de la concluzia majorității pentru perioada cuprinsă între 11 iulie 1986 și 30 iulie 1987.

2. După mine, acest subiect central nu ar fi trebuit separat în două perioade distincte, precum a fost făcut de Comisie, „pentru a facilita claritatea” și de către majoritatea Curții. Toate deciziile pornind de la cele ale judecătorului Millett și terminând cu cele ale Camerei Lorzilor în 1987, au fost parte ale aceleiași sancțiuni interlocutoare, O.G. fiind subiectul restricțiilor similare pe parcursul întregii perioade între 11 iulie 1986 și 13 octombrie 1988. Separarea acestora în două a condus la un rezultat oarecum inconsistent în identificarea acelor restricții parțial în conformitate și parțial venind în contradicție cu prevederile Convenției.

La 29 aprilie 1987 O.G. au făcut recurs pentru ridicarea interdicțiilor Millett, deoarece au apărut între timp reportaje în alte trei publicații britanice (vezi alin. 22-23 ale deciziei). La 12 iulie 1987, data care urma să coincidă cu data ieșirii de sub tipar a cărții Spycatcher în Statele Unite ale Americii, Sunday Times publică primul fascicul din carte (vezi alin. 27-28 al deciziei). Indiferent de aceasta, Camera Lorzilor decide menținerea interdicțiilor și, ca rezultat al legii sfidării la adresa curții, a extins sancțiunea asupra întregii media britanică, inclusiv Sunday Times.

Publicarea Spycatcher în Statele Unite ale Americii și distribuirea pe mapamond a dezvoltărilor dlui Wright despre activitatea MI5 nu este relevantă, după mine, și nici prevederilor Articolului 10, pentru inițierea împotriva O.G. a acțiunii pentru violarea obligativității confidențialității imputată de Guvern: majoritatea argumentelor lor, deși se axau pe necesitatea prevenirii distribuirii în statele vorbitoare de limbă engleză a informației de interes general prin impunerea restricțiilor judiciare mediei britanice, nu erau realiste și nici efective.

3. Principiile majore ce derivă din cazuistica Curții privind Articolul 10 - cu care principiile sunt într-un tot de acord - sunt concentrate în alineatul 59 al prezentei Hotărâri și nu consider necesar a mă pronunța aici asupra acestora.

Guvernul a reamintit observațiile Curții din decizia Markt Intern Verlag GmbH și Klaus Beermann din 20 noiembrie 1989 (Seriile A, nr. 165, p. 21 alin. 37), că nu ar trebui să se recurgă la substituirea propriei sale evaluări cu cele ale curților naționale acolo, unde ultimele, din motive rezonabile, au considerat restricțiile drept necesare. Guvernul a mai observat că marginile de apreciere, care urmează a fi delegate autorităților naționale în ideea stabilirii dacă protecția securității naționale cere impunerea restricțiilor provizorii pentru publicări, sunt vagi.

Curtea a observat în cazul markt intern, care se referea la publicarea într-un sector specializat al presei a informației de natură comercială, nu trebuie sub nici o formă să constituie o excepție a jurisdicției sale de supervizare, descrisă în alineatul 59 (d) al prezentului caz.

În sistemul Convenției, Curtea a fost abilitată să traseze linia dintre competențele instanțelor naționale și propria sa competență, în același timp menținând propriile sale responsabilități în asigurarea garantării drepturilor și libertăților, în conformitate cu prevederile Articolelor 1 și 9. Este adevărat că limitele de apreciere ale statelor sunt mai largi atunci când este vorba despre protecția securității naționale, decât în cazul menținerii autorității judiciare prin garantarea drepturilor părților implicate. Totodată, limitele conceptului de apreciere trebuie întotdeauna aplicat ținându-se cont de circumstanțele fiecărui caz în parte, în baza interpretării coerente a prevederilor Articolului 10 în corespundere cu cazuistica europeană și cu siguranță nu în maniera ce ar putea distruge substanța libertății de expresie.

4. Importanța primordială a libertății de expresie, rolul vital al presei într-o societate democratică și dreptul publicului de a beneficia de informație în domeniul de îngrijorare generală, deși toți acești factori și-au găsit în mod repetat oglindirea în cazuistica Curții, în cazul prezent este necesar a aplica un test foarte strict privind necesitatea. Atunci când urmărește a justifica restricțiile impuse O.G. în baza interesului securității naționale și menținerii drepturilor Procurorului General până la finalizarea procesului național, Guvernul a eșuat, în opinia mea, să „stabilească credibilitatea” (vezi alin. 59 (a) al prezentei decizii) unui astfel de test.

A. Interesele subiectului securității naționale

5. Precum membrii majoritari ai Comisiei, dl Frowein, dl Busutti și dl Weitzel, am fost de opinia că îngrijorarea primară a instanțelor britanice în examinarea prezentului caz nu a fost protejarea securității naționale, ci protecția confidențialității. Pericolul pentru securitatea națională a fost invocat indirect, fiind rezultat din pierderea confidențialității și credibilității în eficiența și onestitatea Serviciului de Securitate. Astfel, judecătorul Millett declarase în decizia sa: „Este evident că Serviciul de Securitate trebuie să fie fără cusururi. Aparența confidențialității este esențială pentru asigurarea activității adecvate a acesteia. Membrii serviciului pur și simplu nu pot să-și scrie memoriile”.

Interdicțiile interlocutorii au drept consecință următoarele: (a) restricțiile au fost impuse fără a desfășura o audiere completă a argumentelor reclamantului; și (b) interdicția extinsă asupra întregii media prin operarea doctrinei dreptului comun al sfidării criminale la adresa curții, sub incidența acestuia intrând Independent, London Evening Standard, London Daily News și Sunday Times (vezi alin. 22 și 27 ale deciziei).

Judecătorii naționali erau foarte bine conștienți de gravitatea acțiunii. Judecătorul Millett declarase în decizia sa că „sancțiunile anticipative privind publicarea reprezintă o serioasă interferență în libertatea presei și în dreptul constituțional al dreptului la libertatea cuvântului”. La Curtea de Apel la 25 iulie 1986, Sir John Donaldson și-a început în felul următor decizia: „Sancțiunile anticipative sunt două dintre cele mai emotive cuvinte în vocabularul media. Respectiv, Guardian și Observer au reacționat rapid și dur la știrea, potrivit căreia judecătorul MacPherson a decis impunerea sancțiunii ex parte din 27 iunie 1986...”

6. De fapt, neîncrederea pentru asemenea sancțiuni restrictive pentru presă este demult stabilită în tradiția dreptului comunitar. Blackstone scria în 1765 în cartea sa „Comentarii la dreptul englez” o propoziție care a devenit obligatorie pentru citare: „libertatea presei este bineînțeles esențială pentru natura unui stat liber: dar aceasta constă în inadmisibilitatea restricțiilor înainte de publicare și nu în libertate de cenzură în publicarea subiectelor criminale.”

Cazuistica americană, citată în „Articolul 19”, un Centru Internațional pentru combaterea cenzurii (vezi alin. 6 al prezentei decizii), a susținut consecvent scopul Primului Amendament ce garantează prevenirea sancțiunilor în anticipație. În ceea ce privește scopul securității naționale, Curtea Supremă de Justiție a Statelor Unite declara în cazul *Near contra Minnesota* (283 U.S./718) că „faptul că aproximativ o sută cincizeci de ani practic nu au fost tentative de impunere a sancțiunilor restrictive înaintea publicării informației referitoare la acțiunile controversate ale funcționarilor publici, fapt ce vine să demonstreze existența unei adânci convingeri că astfel de sancțiuni ar viola dreptul constituțional.”

7. Împărtășind opinia majorității, exprimată în alineatul 60 din prezenta decizie, consider că restricțiile la adresa libertății media, precum cele aplicate contra O.G. aparent pentru protecția securității naționale sunt departe de a onora aceste standarde. Guvernul nu a demonstrat existența unor „daune directe, imediate și ireparabile” pentru securitatea Marii Britanii care au fost sau urmează a fi cauzate de către articolele publicate de către O.G. sau în urma dezvăluirii ce ar fi putu fi făcute în paralel cu dl Wright. Judecătorul Millet a susținut în decizia sa următoarele: „Este limpede din acele fragmente (memoria scrisă a lui Sir Robert Armstrong) că natura reală a obiecțiilor Procurorului General nu constă în proaspăta dezvăluire a acuzațiilor la adresa acțiunilor anterioare ale Serviciului de Securitate, într-un fel reflectate în articolele recente publicate de către reclamații. Este vorba despre istorii vechi și constituie subiectul revigorării publicității anterioare.”

„Apariția confidențialității” poate fi „esențială pentru operarea efectivă a Serviciului de Securitate” - precum și pentru alte servicii publice - însă, nu și prin prisma prevederilor alineatului 2 al Articolului 10 al Convenției care, după mine, nu justifică sine qua non impunerea, din perspectiva protecției securității naționale, unor restricții libertății presei și dreptului publicului de a fi informat adecvat. Dezvăluirea informației discutate poate fi sancționată doar „în cazul când apare foarte sigur” că dezvăluirea va avea consecințe adverse legitimității protejate de stat.

Doi judecători de la Camera Lorzilor, care s-au detașat de la decizia majorității din 30 iulie 1987, și-au exprimat opiniile asupra acestui subiect. Lordul Bridge of Harwich susținea că „libertatea expresiei este întotdeauna prima supusă interdicțiilor într-un regim totalitarist. Un astfel de regim nu-și poate permite să accepte libera circulație a informației și ideilor printre cetățenii săi. Cenzura este un instrument indispensabil pentru a gestiona ce trebuie să cunoască publicul și ce nu. Prezenta tentativă de a priva publicul de la informația care este liber accesibilă în afara țării constituie un regres pe o cale foarte periculoasă.” Lordul Oliver of Aylmerton declarase că „a încerca, chiar și provizoriu, crearea unui soi de barieră sanitară juridică împotriva infecțiilor din afară a comentariilor și discuțiilor publice nu este doar, precum cred, cu siguranță ineficient, dar implică un prim pas spre înapoi spre un trecut foarte periculos.”

8. Când luăm în considerație dacă interdicțiile impuse pentru O.G. de către autoritățile naționale au fost necesare și proporționale cu scopul protecției securității naționale, personal văd următoarele circumstanțe ce pledează împotriva necesității unor atât de serioase sancțiuni.

(a) Guvernul nu a indicat precis care informație din articolele publicate de O.G. pune în pericol operațiunile de securitate ale Marii Britanii și nici nu a demonstrat iminența pericolului substanțiale la adresa securității naționale.

(b) Articolele care au apărut pe paginile interioare ale ziarelor au fost relatări scurte și veridice despre desfășurarea procesului în Australia. Acuzațiile la adresa activităților MI5 au fost, potrivit judecătorului Scott, divulgate anterior în douăsprezece cărți și trei programe televizate, în special în două cărți scrise de dl Chapman Pincher în 1981 și 1984 și în interviul televizat însuși cu dl Wright, emisiunii respective făcându-i-se publicitate din timp. Precum a observat și Vicecancelarul (Camerei Lorzilor), Sir Nicolas Browne-Wilkinson, „în cazul acesta nu este recomandat și nu ar putea fi invocat că Observer și Guardian ar fi implicate într-un fel în activități ce ar putea conduce la publicarea cărții dlui Wright... Ele nu au provocat, nu au impus și nu l-au determinat pe dl Wright să-și încalce obligația de menținere a confidențialității.” El a concluzionat că dacă „o parte terță, care nu a participat la violarea principiului de confidențialitate de către dl Wright, a recepționat informația care la moment era deja în posesia publicului - ceea ce înseamnă că, precum am spune, informația a fost recepționată din domeniul public - în decizia mea nu ar fi fost, precum în prezentul caz, intrat sub acuzația de violare a obligativității de confidențialitate”.

(c) Guvernul nu a întreprins nici o acțiune în urmărirea dlui Wright sau autorilor și editorilor publicațiilor anterioare în baza Legii actelor oficiale secrete din 1911 și nici nu a demarat acțiuni civile pentru violarea confidențialității, urmărind declarații, prejudicii sau beneficiile obținute de pe urma dezvăluirilor făcute.

(d) Acțiunea pentru interdicții permanente împotriva ziarelor a fost bazată mai curând pe un temei ipotetic, bunăoară: (1) informațiile au fost obținute direct sau indirect de la dl Wright; (2) ziarele intenționau să continue publicarea altor dezvăluiri despre activitățile Serviciului de Securitate; (3) acest fapt ar fi periclitat operarea eficientă a Serviciului și „aparența confidențială” a acestuia; și (4) aceasta ar putea încuraja alți membri sau foști membri ai Serviciului de a publica informații confidențiale.

(e) Evidențele aduse de Procurorul General la etapa inițială a procesului s-au bazat pe două memorii scrise ale lui Sir Robert Armstrong, făcute în cadrul procesului din Australia, potrivit declarațiilor căruia menținerea principiului

confidențialității este esențială pentru funcționarea efectivă a Serviciului de Securitate. Merită a declara că, de fapt, precum a observat și Comisia în raportul său (alin. 89), „evidențele pe care s-a bazat Camera Lorzilor în luarea deciziei sale din octombrie 1988 au fost substanțial valabile și pentru decizia din iulie 1986 și completamente valabile și pentru adoptarea deciziei din iulie 1987”.

B. Menținerea subiectului autorității sistemului judiciar

9. Precum a fost menționat anterior, unul din scopurile sancțiunilor provizorii l-a constituit menținerea drepturilor Procurorului General până la procesul final. Guvernul susținea că impunerea sancțiunilor în prevenire spre a determina abținerea de la publicarea materialului în cauză ar putea fi subiectul principal care, în cazul în care ar fi fost publicat înainte de procesul final, ar putea fi considerat necesar într-o societate democratică pentru menținerea autorității judiciare, precum în cazul deciziei Sunday Times (Seriile A, nr. 30, p. 42, alin. 66). Deși acceptând în esență această supoziție, am considerat, totodată, că în circumstanțele cazului dat Guvernul a eșuat în demonstrarea faptului că impunerea sancțiunilor în baza celor expuse corespunde unor „imperative necesități sociale” sau că astfel de acțiuni au fost proporționate cu scopurile propuse.

10. Interdicțiile provizorii au constrâns temporar părțile implicate în cazul civil de a se abține de la oricare acțiune ce ar putea prejudicia sau influența decizia finală a Curții. Prin urmare, ele au fost instituite pentru a menține status quo-ul până la procesul final în ideea asigurării, în cazul când aprecierea prejudiciului nu va compensa dauna cauzată de reclamat, că hotărârea instanței va fi efectivă.

Principiile generale, ce au dominat impunerea restricțiilor provizorii, au fost stabilite de Camera Lorzilor în cazul American Cyanamid Co. contra Ethicon Ltd ([1975] Cazul de Apel 396; vezi alineatul 10 al prezentei decizii), ce se referea la presupusa violare a dreptului de autor. Cu acea ocazie Camera a modificat criteriul anterior prin susținerea că, în loc să examineze dacă evidențele dezvăluiau a priori cazul de violare, instanța urma doar să verifice dacă cererea reclamantului pentru interdicție permanentă avea o reală perspectivă pentru succes, constituind un motiv serios pentru o cauză eficientă. În cazul în care cererea nu era „frivolă sau exhaustivă”, întrebarea dacă urma a fi impusă careva sancțiune trebuia să fie determinată prin prisma „balanței conveniențelor” dintre conflictele de interes ale părților implicate.

Interdicțiile Millett au fost impuse în baza principiilor American Cyanamid și respectiv menținute în cadrul procesului interimar.

11. Aplicarea acestor criterii revizuite a favorizat în mod evident reclamantul, care urmărea impunerea interdicțiilor provizorii deoarece, indiferent de faptul dacă va beneficia sau nu în fața unui proces final în subiectul-cheie al plângerii sau dacă pretinsa informație confidențială ar fi fost publicată, în permanență ar fi reușit să demonstreze că acest caz este „argumentabil”.

Evident, aplicarea rigidă în prezentul caz a principiilor American Cyanamid a condus la impunerea „inevitabilă” a sancțiunilor în expectativă pentru media, ce viola în mod direct libertatea de expresie a O.G. și dreptul publicului de a fi informat rapid despre subiectele de interes legitim general, precum cele ce țin de activitățile ilegale ale unei părți a Serviciului de Securitate.

Respectiv, strategia juridică a Procurorului General s-a dovedit a fi în conflict cu testul de „necesitate” în baza prevederilor alineatului 2 al Articolului 10 (art. 10-2) al Convenției și instanțelor naționale, atunci când au pus pe balanță interesele conflictuale în proces, nu s-a acordat ponderea suficientă pentru importanța fundamentală a libertății cuvântului într-o societate democratică.

Circumstanțele particulare ale cazului, la care deja m-am referit în secțiunea A mai sus, și următorii factori, care s-au reliefat foarte clar atunci când a fost determinată cererea pentru interdicțiile provizorii, au însemnat că restricțiile aplicate media, urmărite de Guvern, nu au fost justificate în conformitate cu prevederile alineatului 2 al Articolului 10 (art. 10-2) în scopul menținerii autorității judiciare.

(a) Pentru prima dată Procurorul General a inițiat un proces privat privind violarea de către un fost angajat al Serviciului de Securitate a datoriei lui de menținere a confidențialității și, referindu-se la un precedent din dreptul comercial, a urmărit impunerea sancțiunilor provizorii pentru a menține valabilă cererea sa de interdicții provizorii în același scop de protecție a datoriei de confidențialitate. Lordul Oliver of Aylmerton susținea: „Nu am putut găsi și nici dumneavoastră, distinși lorzi, nu ați putut găsi în deciziile cazuisticii anterioare vreo referință care ar fi putu avea vreo paralelă la cazul examinat” (Procurorul General contra Guardian Newspapers Ltd [1987] 1 Weekly Law Reports 1315G).

(b) În iunie 1986 dezvăluirile dlui Wright au fost deja cunoscute publicului și informația nu mai era confidențială deoarece, precum s-a menționat anterior, informația respectivă fusese publicată într-o serie de cărți și divulgată de autor într-un interviu televizat, fără careva reacții din partea Guvernului. Judecătorul Millett a fost foarte explicit în acest sens când a afirmat în decizia sa că: „Invinuirile propriu-zise pot fi compilate de către oricare dintr-un număr de surse publicate care s-ar fi dat stăruința să ajungă la ele” și „obiecția nu se referă la acuzații ca atare, ci la implicarea dlui Wright. Este adevărat că dl Wright a oferit informații cu ocazii anterioare, o dată printr-un interviu televizat și, dacă e să credem notițelor altor lucrări publicate, prin colaborarea cu acei autori” (transcript, pp. 5C și 13B).

(c) Drept consecință, scopul menținerii status quo-ului nu trebuia invocat, deoarece nu exista informația cu caracter confidențial și absenta oricare reacție anterioară din partea Guvernului.

(d) Aplicarea principiilor American Cyanamid în cazul violării confidențialității, implicând subiecte ale interesului legitim al publicului și consecința impunerii pentru media – fără a examina complet dacă va fi sau nu publicată informația respectivă – restricții anticipative din motivul sfidării eventuale la adresa curții, o autocenzură parțială.

De fapt, rațiunea interdicțiilor Millett a fost de a menține „aparența confidențialității” Serviciului de Securitate prin interzicerea – prin impunerea mediei, chiar și temporar, o restricție imediată – publicarea anticipată a altor dezvăluiri sau „pete” din activitatea Serviciului.

Instanțele engleze au ajuns la această decizie după aplicarea testului „balanței conveniențelor”, rezultând într-o serioasă limitare a libertății de expresie. Judecătorul Millett afirma cu această ocazie că: „nu există nici o diferență dacă cererea pentru reprimarea publicației este înaintată de Guvern și nu de un reclamant privat; principiile rămân aceleași”. Totodată, chiar dacă testul respectiv putea fi corect prin prisma legislației britanice, nu este acceptabil să apară în procesul deciderii dacă limitarea libertății cuvântului implicată în acest caz este justificată prin prevederile alineatului 2 al Articolului 10 al Convenției. Sunt de acord cu majoritatea Comisiei că, atunci când Guvernul urmărește să limiteze distribuirea informației de un considerabil interes public, necesitatea unei interdicții temporare „trebuie stabilită cu o claritate și siguranță particulară” din cauza locului predominant ocupat de libertatea cuvântului și obligațiile internaționale ce incumbă autoritățile publice de a nu intra în interferență cu acestea.

(e) Faptul că, precum fusese remarcat în deciziile provizorii, O.G. nu au fost implicate în nici un fel în publicarea propusă de dl Wright, a fost umbrat de acceptarea lor drept doritoare de a publica informație credibilă, de interes legitim pentru public, referitoare la operațiunile ilegale ale Serviciului de Securitate sau privind conducerea infectă a membrilor săi. Opinia judecătorului Millett, potrivit căruia „în unele cazuri dezvăluirile ar putea fi benefice pentru autoritățile apropiate” apare drept inconsistentă în raport cu dreptul de a recepționa și distribui informații și idei conform prevederilor Articolului 10. publicul are dreptul de a fi informat cu promptitudine despre astfel de cazuri, indiferent dacă relatarea a fost făcută pentru autoritățile respective în sensul urmăririi în instanță și sancționării. Din moment ce a fost implicată limitarea libertății cuvântului, o pondere mai mare urma să fi fost acordată „apărării marii injustiții” (dreptul de a raporta o gestionare infectă) valabilă pentru O.G.

Pericolele unei aplicări atât de rigide a acestui precedent au fost descrise de Lordul Oliver of Aylmerton când afirmase că: „liniile directorii, elaborate de Camera Lorzilor în cazul American Cyanamid contra Ethicon Ltd ... au ajuns să fie tratate drept incrustate pe piatră, astfel încât reclamantului ce urmărea impunerea unor sancțiuni nu-i rămânea nimic altceva decât să arate că dispune de un caz perfect argumentabil. Prin urmare, efectul contestării dintre a urma a fi publicat și a constrânge publicarea unei informații pretins confidențiale constă în faptul că ultima, prin impunerea unui caz argumentabil, poate în mod eficient prin invocarea legii privind sfidarea la adresa curții, constrânge până la examinarea finală a cazului, care ar putea dura doi sau mai mulți ani înainte, publicarea nu doar de către reclamant, dar și de către oricare altcineva din cadrul jurisdicției și aceasta în condițiile în care, spre final, se va ajunge la situația perfect legitimă când situația nu va mai avea nici o relevanță sau influența interesul publicului” (Procurorul General contra Times Newspapers Ltd [1991] 2 Weekly Reports 1022B).

(f) Discreția oferită interdicțiilor provizorii nu ar trebui să prejudicieze determinarea finală a acțiunii, ci instanța, potrivit principiilor American Cyanamid, urmează să ia în considerație dacă reclamantul a prezentat un „caz argumentabil” sau că dispune de o „cauză bună”. În acest context, principiul *fumus boni iuris* al acțiunii principale constituie, prin urmare, un element important în exercitarea discreției.

Circumstanțele prezentului caz nu au arătat sau, cel puțin, nu au demonstrat cu o suficientă limpezime că Procurorul General dispunea de un caz argumentabil pentru impunerea interdicțiilor permanente. Toate deciziile intermediare s-au referit la concluziile contrare și respectiv interdicțiile provizorii au fost impuse pentru menținerea drepturilor reclamantului până la examinarea finală.

Astăzi, spre beneficiul părții reclamate și după deciziile instanțelor, luate la trei niveluri, este ușor a afirma că o astfel de „cauză bună” nu există. Termenii utilizați de judecători nu lasă loc dubiilor în acest sens. În decizia sa foarte sumară din 21 decembrie 1987, judecătorul Scott spunea: „Este în egală măsură inacceptabil ca aserțiunea guvernului în ceea ce privește cerințele securității naționale să fie suficient pentru a decide restricțiile ce urmează a fi impuse libertății cuvântului sau presei”; „În opinia mea, articolele reprezintă relatare legitimă și corectă a subiectului care ziarurile au fost mandatate să-l ofere publicului, mai exact a acțiunilor curții din Australia”; și el concluzionează categoric: „Guardian și Observer nu au violat confidențialitatea prin publicarea articolelor despre cazul Spycatcher din Australia în edițiilor lor respective din 22 și 23 iunie 1986.” (Procurorul General contra Guardian Newspaper Ltd (nr. 2) [1990] 1 Appeal Cases 144B, 167H, 172H).

La fel, când Camera Lorzilor adopta decizia sa din 13 octombrie 1988, Lordul Keith of Kinkel spunea (ibid., 264A): „Consider că pe balanța perspectivelor Coroana nu trebuia abilitată să ceară impunerea interdicțiilor permanente. Scott J. și majoritatea Curții de Apel au abordat anume această poziție și nu aș fi fost dispus să mă disociez de la ei.” Lordul Brightman afirma (ibid., 266E): „Sunt de acord cu majoritatea voastră, Distinși Lorzi, că indiferent de cunoașterea comprehensivă a informației care a fost sursa acestor articole despre examinarea cazului din Australia, aceste articolele nu au prejudiciat de fapt interesul public și, prin urmare, nu constituie un temei propice pentru careva acțiune din partea Coroanei împotriva acestor ziare.” Și Lordul Goff of Chieveley s-a exprimat în termeni similari (ibid., 290C): „articolele au fost foarte scurte: au oferit mici detalii ale acuzațiilor: o parte din acuzații au fost aduse anterior: și din moment ce articolele au preluat ceea ce fusese deja publicat, nu consider că judecătorul a fost corect concluzionând că, în acele circumstanțe, acțiunea pentru interdicție nu a fost proporțională cu scopul legitim propus.”

(g) Natura „provizorie” și „temporară” a măsurilor restrictive nu poate justifica prin prisma Convenției restricția impusă O.G.. Precum susțineau O.G., „în multe cazuri media, o sancțiune provizorie devine efectiv una finală, deoarece știrile devin perisabile; întârzierea de săptămâni, luni sau mai mult este echivalentă cu nepublicarea”. Pentru a „amâna” – cuvânt utilizat în cauzistica națională – informația pentru mai mult de doi ani poate rezulta în faptul că s-a volatilizat consistența și esența știrii din cauza caracterului tranșant al acesteia.

(h) Finalmente, era la fel de evident și faptul că interdicțiile nu au corespuns unei „imperative necesități sociale”, deoarece, precum a demonstrat prezentul caz, acestea au fost ireale și inutile. A fost total ireal a urmări, printr-o decizie judiciară, constrângerea distribuirii știrilor de interes general sau a căuta, prin sancționarea mediei, descurajarea membrilor autorităților statului, care au acces la documente secrete, clasificate sau pur și simplu la informații confidențiale de interes general, de la publicarea acestora. Această irealitate este cu atât mai evidentă, cu cât știrile respective sunt scrise sau transmise prin eter în limba engleză: informația este difuzată universal în această limbă, în special de publicațiile americane sau altele străine, sau emisiile ce sunt vândute sau recepționate în Regatul Unit (al Marii Britanii). În circumstanțele de astăzi astfel de interdicții constituie acțiuni iluzorii din moment ce multe dintre mediile respective sunt în afara jurisdicției instanțelor britanice.

Precum afirma Vicecancelarul (Comisiei Apelative a Camerei Lorzilor) în decizia sa din 22 iulie 1987 (vezi alineatul 33 al prezentei hotărâri), „Consider că există o limită în ceea ce-și poate permite o instanță prin hotărârea sa. Dacă curțile vor lua decizii din start incapabile să-și atingă scopul propus, precum prevenirea distribuirii informației care deja este distribuită, legea, după mine, cu siguranță va deveni un fund din anatomia umană ... Adevărul este că în lumea contemporană al electronicii și avioanelor cu reacție știrile sunt permanent și pretutindeni. Dar, în timp ce știrile sunt internaționale, jurisdicția curților este strict teritorială” (Procurorul General contra Guardian Newspapers Ltd [1987] 1 Weekly Reports 1269F și H).

Acest raționament pragmatic, după mine, este suficient pentru a demonstra că ceea ce este clar impracticabil nu poate fi considerat drept „necesar”. La fel precum efectul foarte limitat al interdicției asupra mediei britanice a demonstrat că sancțiunile impuse O.G. au fost din start disproporționale.

Prin urmare, luând în considerație toți acești factori separat și în totalitatea lor, trebuie să mă separ de concluzia majorității (vezi alineatul 65 al deciziei), potrivit căreia autoritățile naționale au fost abilitate să considere că interferența, combătută de reclamânți, a fost necesară într-o societate democratică. Mai mult decât atât, consider că rațiunile exprimate în alineatul 68 și 69 al deciziei privind găsirea violării în perioada de după 30 iulie 1987 au fost la fel de valabile și cu referire la perioada anterioară, când informația publicată în Spycatcher și considerată drept relevantă, fusese deja cunoscută de către public (vezi alineatul 12 al deciziei).

Prin urmare, conchid că a avut loc violarea Articolului 10 (art. 10) al Convenției în perioada dintre 11 iulie 1986 și 30 iulie 1987, la fel ca în perioada de la 30 iulie 1987 până la 13 octombrie 1988.